

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 438

**Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda
Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
(1/775) ve Adalet Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/775 Esas Numaralı Tasarının	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Genel Gerekçesi	4
- Madde Gerekçeleri	8
• Alt Komisyon Raporu	21
• Alt Komisyon Metni	26
• Adalet Komisyonu Raporu	38
• Muhalefet Şerhleri	43
• Tasarı Metni	52
• Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	52
• Tasarı Metnine Ekli Listeler	70
• Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metne Ekli Listeler	71

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-1339-4059

22/10/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 3/10/2016 tarihinde kararlaştırılan "Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Binali Yıldırım

Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYON (1/775)	
ESAS	Adalet Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Muhakeme faaliyetinin temel amacı, usul kurallarına bağlı kalınarak maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasıdır. Bu amacın gerçekleştirilmesi kapsamında ceza muhakemesinde, yargılamanın yapılabilmesi veya yargılama sonunda verilecek hükmün yerine getirilebilmesi amacıyla birtakım tedbirlere başvurulması gerekmektedir. Bu tedbirler, özünde cebri bir karakteri barındırmaktadır. Kamu adına kovuşturma mecburiyeti ilkesi, muhakeme sujelerinin iradi katkı ve katılımından soyut olarak, temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması sonucunu da doğurabilen müdahaleleri kaçınılmaz kılar. Özellikle delillerin toplanması ve muhafazası için başvurulanan koruma tedbirleri, kişi hürriyeti ve güvenliği, vücut dokunulmazlığı, mülkiyet hakkı, haberleşmenin gizliliği, özel hayata saygı, konut dokunulmazlığı gibi bir dizi temel hak ve hürriyet yönünden sınırlayıcı etkileri beraberinde getirir. Maddi gerçeğin araştırılması bakımından kaçınılmaz olan bu müdahaleler, uygulanma usulü ile sınırlarının kanunla düzenlenmiş olmasını da zorunlu kılar. Zira bütün bu müdahalelerin ilişkili olduğu temel hak ve hürriyetler, insan haklarının korunmasına ilişkin uluslararası belgelerle, Anayasayla ve diğer iç hukuk normatif düzenlemeleriyle teminat altına alınmıştır. Bu nedenle, koruma tedbirlerinin mutlaka kanunla düzenlenen ve muhakemenin amacının gerçekleştirilmesinde araç olan, orantılı ve geçici tedbirler olması elzemdir.

Kişi hakkında bir suç şüphesine ulaşıldığında, maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasını temin etmek amacıyla koruma tedbirlerine başvurularak delillerin toplanması, karartılmasının önlenmesi ve gecikmeksizin en seri şekilde hareket edilmesinin sağlanabilmesi için Ceza Muhakemesi Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda özellikle, mezkûr Kanunun 128 inci, 135 inci, 139 uncu ve 140 inci maddelerinde

yer verilen ve koruma tedbirleri bakımından karar verecek merci ve usule ilişkin değişiklikler yapılmaktadır. Zira anılan maddelerin mer'i mevzuattaki usulü yeterince hızlı işlememekte ve bu durum kimi zaman delillerin kaybolması sorununu beraberinde getirebilmektedir. Tasarıyla, ceza muhakemesi sistemimizde birtakım değişiklikler yapılmak suretiyle, soruşturma ve kovuşturmanın daha etkin şekilde yürütülmesi amaçlanmaktadır.

Tasarıyla yapılan önemli değişikliklerden bir kısmı ise, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda düzenlenen bazı suçlar bakımından cezaların artırılmasına ilişkindir. Bilindiği üzere, cezalandırmanın iki temel amacı bulunmaktadır. Bunlar, fail üzerinde etkili olan ve cezanın kefaret yönünü oluşturan özel önleme ile toplum üzerinde etkili olan ve cezanın caydırıcılık yönünü oluşturan genel önleme amaçlarıdır. Cezanın genel önleme amacı, özellikle kamu düzeninin korunmasında ve adalet sistemine olan güvenin sağlanmasında son derece önemlidir. Toplumda, işlenen suçların cezasız kaldığı veya bu suçlar bakımından hükmedilen cezaların yetersiz kaldığı kanaati oluştuğunda, suç işleme oranının yükselmesi yanında, Devlete ve adalet sistemine olan güvenin azalması kaçınılmaz bir sonuç olmaktadır. Bu nedenle, Tasarıyla, basit ve nitelikli dolandırıcılık, tehlikeli maddelerin izinsiz olarak bulundurulması veya el değiştirilmesi, trafik güvenliğini tehlikeye sokma ve kumar oynanması için yer ve imkân sağlama suçlarının cezaları artırılmaktadır. Ayrıca, Anayasa Mahkemesince iptal edilen bazı hükümler yeniden düzenlenmekte ve toplumda rahatsızlık oluşturan birtakım fiiller suç haline getirilmektedir.

Ceza politikaları, kuvvetli yan etkileri de bulunan bir ilaç olarak tarif edilmektedir. Sadece genel önleme özelliğine bağlı olarak caydırıcılık fonksiyonuna odaklı bir cezalandırma politikasının, başta çocuk ve gençler olmak üzere kanunlarla ihtilafa düşen kişilerin, içine girme riski taşıdıkları suç işleme döngüsünü kırmaya yetmeyeceği bilinmektedir. Suç olgusu, temelde, bireyle toplum arasındaki bir sosyal çatışmaya dayandığından, esas olarak bu çatışmanın ortadan kaldırılması, çağdaş ceza politikalarının gerekleri arasında sayılmaktadır. Bu nedenle, ceza hukukunun suç işleyen kişilere yönelen özel dikkati, son çeyrek yüzyılda risk faktörü ve tedavi arayışları kavramlarıyla, önleme ve yeniden topluma kazandırma programlarını daha yaygın biçimde destekleme noktasına gelmiştir.

Kovuşturmanın mecburiliği ilkesine istisna oluşturan alternatif uyumsuzluk çözüm yolları, belirli bir ceza eşiğinin altında kalan basit suçlarda, bir taraftan mağdurun haklarının korunması ve tatmini, diğer taraftan failin, eyleminin oluşturduğu haksızlık içeriğiyle yüzleşmesi ve bunu telafi etmesi imkânını sağlamaktadır. Hızlı ve maliyet-etkin çözümler üreten bu usuller, özellikle ilk kez suç işleyenlere bir şans tanıyarak, onların damgalanmasını önlemekte ve failin ceza muhakemesinin erken aşamalarında yeniden sosyalleşmesini kolaylaştırmaktadır. Basit suçlarda geleneksel dava yollarına karşı geliştirilen alternatifler, yargı mercilerinin her geçen gün artan iş yükünün hafifletilmesi amacına da hizmet ederek, daha vahim suçlar ve karmaşık davalarda ihtiyaç duyulan zaman ve mali kaynağa tasarruf sağlamaktadır.

Mahkemelerdeki iş yükü artışının, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesinde öngörülen makul sürede yargılanma hakkı önünde büyük bir engel oluşturabileceğine çok erken tarihlerde dikkat çeken Avrupa Konseyi (AK) Bakanlar Komitesinin 16/9/1986 tarihli ve R (86) 12 sayılı Tavsiye Kararında, uyumsuzlukların mahkeme dışı çözümünü ve bunun için gerekli usullerin geliştirilmesi teşvik edilmiştir. Mağdurun menfaatlerinin korunması ve ihtiyaçlarının karşılanmasının, ceza adaletinin temel işlevlerinden biri olması gereğine değinilen R (85) 11 sayılı Tavsiye Kararında da, bu amaçla geliştirilecek tedbirlerin, toplumsal kuralların kuvvetlendirilmesi ve failerin ıslahı gibi ceza hukukunun tecziye dışındaki diğer amaçlarına ulaşılmasında yardımcı olacağına vurgu yapılmıştır.

Ceza adaleti sisteminin etkin işleyişindeki önem ve katkıları, pek çok uluslararası belge, bilimsel araştırma ve raporlarla teyit edilen geleneksel ceza yargısına alternatif yöntemler, günümüzde pek çok ülkede kapsamlı biçimde uygulanmaktadır. Ceza soruşturması ve kovuşturmasında mecburilik ilkesini benimsemiş Almanya, Avusturya, Belçika, Çekya, Macaristan, Polonya ve Estonya gibi ülkelerde de bu kural katı ve istisnasız biçimde uygulanmamaktadır.

Kovuşturmanın mecburiliği ilkesini takdirilik ilkesiyle yumuşatan fail-mağdur uzlaştırması, önödeme ve kamu davasının veya duruşmanın açılmasının ertelenmesi gibi farklı türdeki alternatif kurumlar, belirli bir ciddiyet eşliğinin altında bulunan suçları işleyen kişilerin, ceza infaz kurumlarının etkilerinden uzak tutulması, Devletin infaz külfetinden ve mahkemelerin iş yoğunluğundan kurtarılması amaçlarının yanı sıra cezanın genel ve özel önleme amaçlarını da gerçekleştirecek etkili birer ceza politikası aracı olarak bütün Avrupa ülkelerinde geniş ölçekte uygulanmaktadır.

Yeni Türk ceza adaleti sisteminin on yıllık uygulama sonuçları, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına ilişkin sistemin aksayan yönleri ile bu doğrultuda alınması gereken tedbirleri görünür hale getirmiştir. 2005 yılından 2015 yılına, yıl içinde yeni gelen soruşturma dosyası sayısı %40 oranında artmıştır. Bununla birlikte, geleneksel muhakeme usulüne alternatif yöntemlerin iş yükünün azaltılmasında beklenen etkiyi sağlamakta yetersiz kaldığı görülmektedir. Önödemenin kapsamının oldukça dar olduğu ve uzlaşmanın sisteme katkısının sınırlı kaldığı uygulamacılar tarafından sıklıkla ifade edilmektedir.

2015 yılında ülke genelinde toplam 7.115.323 ayrı eylem sebebiyle toplam 3.542.108 soruşturma dosyası açılmış, yapılan soruşturmalar neticesinde 3.219.415 ayrı eylem sebebiyle toplam 1.469.410 dava dosyası ceza mahkemelerinin önüne gelmiştir. Sözü edilen bu soruşturma ve kovuşturmalar sürecinde özellikle önödeme ve uzlaşma sebebiyle verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair karar sayıları oldukça düşük bir seyir göstermiştir. Diğer bir ifadeyle, bu alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin ceza adalet sisteminin iş yükü üzerinde etkisi çok sınırlı seviyede kalmıştır. 2015 yılında, önödeme kapsamında kalan suçların toplam suç sayısına oranı binde bir düzeyinde olup, sadece 1.167 dosya önödeme nedeniyle sistem dışına çıkartılmıştır. 2015 yılında uzlaşmayla sonuçlanan dosya sayısı 8.485 olup, bu rakam soruşturma sayısına oranlandığında oldukça düşük bir orana isabet etmektedir. İstatistiklerdeki bu düşük seyir, bir taraftan sözü edilen kurumların kapsamı içinde bulunan suç türlerinin sayıca az olmasından, diğer taraftan bu kurumların uygulanmasını kısıtlayan ya da etkinliğini azaltan usul hükümlerinden kaynaklanmaktadır.

Tasarıyla, yukarıda özetlenen tablo, uygulamadan gelen talep ve öneriler ile günümüz çağdaş ceza adaleti sistemlerinin genel yönelimi dikkate alınarak, hukukumuzdaki önödeme ve uzlaşma kurumları, bu kurumlardan beklenen hukuki ve sosyal faydayı sağlama amacıyla yeniden ele alınmaktadır. Bu çerçevede, cezasızlık sonucunu engelleyici usuli güvenceler gözetilerek kapsam genişletilmekte, bu kurumların etkinliğini azaltan veya uygulama başarısını düşüren bazı usul hükümleri yeniden düzenlenmektedir. Örneğin, tarafların uzlaştırılması fırsatlarının, iş yükü baskısı altındaki Cumhuriyet savcılarınca doğal olarak yeterince değerlendirilemediği mevcut uygulama sonuçları dikkate alınmak suretiyle, usulün uygulanacağı dosyaların, savcılıklarda bu işle ilgili olarak kurulacak birimlerce sonuçlandırılması öngörülerek, iş yükü baskısından kaynaklandığı değerlendirilen uygulamadaki isteksizliğin giderilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, kapsam bakımından, yetişkinlerle çocuklar arasındaki mevcut eşitliğin adil sonuçlar doğurmadığı gözetilerek, Tasarıyla bu eşitlik çocuklar lehine bozulmakta ve uzlaşma kurumunun kapsamı suça sürüklenen çocuklar için genişletilmektedir.

5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunla bölge adliye mahkemelerin mevzuat alt yapısı oluşturulmuştur. 2004 ve 2005 yılında yapılan diğer kanun değişiklikleriyle, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda ve 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununda istinaf ve temyiz kanun yollarına ilişkin parasal sınırlar belirlenmiş ve bu parasal sınırların bölge adliye mahkemelerinin tüm yurttaki faaliyetlere geçmesiyle birlikte yürürlüğe gireceği hükme bağlanmıştır. Bölge adliye mahkemeleri, 20/7/2016 tarihinde fiilen faaliyete geçmiş ve böylece hukuk yargılamasında üç aşamalı yargılama sistemine geçilmiştir. İlk derece mahkemelerince verilen kararlarda kesinlik sınırı ile istinaf mahkemelerince verilen kararlarda kesinlik sınırına ilişkin düzenlemelerin onbir yıl önce yapıldığı nazara alındığında, günümüz ekonomik koşulları ve paranın satın alma gücü itibarıyla bu sınırların yeniden belirlenmesi ve her yıl yeniden değerlendirilmesinde güncellenebilmesi amacıyla ilgili kanunlarda düzenlemeler yapılmaktadır.

Tasarıyla ayrıca, Cumhuriyet başsavcılıkları ile ceza mahkemelerinin iş yükünü azaltacak diğer bir kısım yasal tedbirlere yer verilmekte ve uygulamada ortaya çıkan bazı farklılıklar ile sorunları giderici hükümler sevk edilmektedir. Bu amaçla Tasarıda, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu dışında, 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu gibi kanunlarda da değişiklikler öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, bazı suçlar bakımından asker kişiler hakkında yargı mercilerince verilen tutuklama kararlarının, askeri tutukevleri dışındaki ceza infaz kurumlarında yerine getirilmesi zorunlu hale getirilmektedir. Asker kişiler hakkında maddede belirtilen suçlar haricindeki diğer suçlarla ilgili verilen tutuklama kararlarının ise askeri tutukevinde yerine getirilmesine devam olunacaktır.

MADDE 2- Madde ile, 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun ek 8 inci maddesine bir fıkra eklenerek, öndeme kurumunun uygulama alanı, Askeri Ceza Kanunu bakımından sınırlandırılmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 17/1/2013 tarihli ve E.: 2012/80, K.: 2013/16 sayılı Kararında, ceza hukukuna ilişkin düzenlemelerde, Anayasaya ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla kanun koyucunun takdir yetkisi bulunduğunu belirtmiş; bu yetkinin kullanılmasında suçun askeri suç olup olmamasının da dikkate alınmasının tabii olduğunu vurgulamıştır. Anayasa Mahkemesine göre, asker kişilere muhakeme hukukuna ilişkin bazı istisnalar getirilirken, istisna kapsamındaki suçların niteliği, işleniş şekilleri, ağırlığı, askeri disiplin üzerindeki etkisi, öngörülen ceza miktarları ve suçla korunan hukuki yarar gibi etkenlerin gözönüne alınması gerekmektedir.

Askeri suçlarla korunması amaçlanan genel hukuki yararın başında Türk Silahlı Kuvvetlerinin düzen ve disiplininin muhafazası gelmektedir. Tasarının diğer hükümleriyle öndeme kurumunun kapsamı genişletilirken, askeri suçlar yönünden herhangi bir istisna öngörülmemesinin askeri disiplinin tesisinde zafiyetlere yol açabileceği değerlendirildiğinden, öndeme uygulanabilecek askeri suçlar, kanunda öngörülen hapis cezasının üst sınırı üç ayı geçmeyen suçlarla sınırlandırılmaktadır.

MADDE 3- Madde ile, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda istinaf kanun yolu için öngörülen parasal sınırla uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 4- Madde ile, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda temyiz kanun yolu için öngörülen parasal sınırla uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 5- Madde ile, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda istinaf ve temyiz kanun yolu için öngörülen parasal sınırlarla uyum sağlanması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda madde değiştirilmekte ve öngörülen parasal sınırların yeniden değerlendirilmesinde artırılması hükme bağlanmaktadır.

MADDE 6- 211 sayılı Kanunun 92 nci maddesine yeni bir fıkra eklemek suretiyle, asker kişilerin işlediği suçun 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan olması durumunda, bu kişilerin yakalandıklarında, adli kolluk görevlilerine teslim edilmeleri öngörülmektedir. Bu şekilde, şüphelilerin soruşturmayı yürütmekle görevlendirilen adli kolluk görevlilerine teslimiyle soruşturma işlemlerinin daha hızlı ve etkili biçimde yerine getirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 7- 211 sayılı Kanunun 92 nci maddesinde yapılması öngörülen düzenlemeye uyum sağlamak amacıyla aynı Kanunun 93 üncü maddesine de hüküm eklenmektedir. Düzenlemeyle, maddede belirtilen suçlar bakımından, yakalanan asker kişilerin adli kolluk görevlilerine teslim edilmeleri ve bu kolluk görevlilerince nezaret altında tutulmaları sağlanmaktadır.

MADDE 8- 211 sayılı Kanunun 92 nci ve 93 üncü maddelerinde yapılması öngörülen düzenlemelere uyum sağlamak amacıyla 353 sayılı Kanunun 80 inci maddesine hüküm eklenmektedir.

MADDE 9- Madde ile, 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinde düzenleme yapmak suretiyle, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün görevleri arasına ceza muhakemesinde alternatif uyuşmazlık çözüm usullerinin geliştirilmesi ve etkin uygulanması amacıyla çalışmalar yapmak görevi de eklenmekte, bu Genel Müdürlük bünyesinde Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı kurulmakta ve görevleri ayrıntılı olarak belirlenmektedir.

Uzlaştırma başta olmak üzere önödeme ve kamu davasının açılmasının ertelenmesi gibi geleneksel muhakeme yollarına alternatif usuller ile alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin uygulanmasında genel politikaların belirlenmesi, bu doğrultuda uygulamaya yön verilmesi, uygulama sonuçlarının takibi ve bu kapsamda sorunlar ile çözümlerinin tespit edilmesi, bu alanda çalışacak bir idari birimin varlığını zorunlu kılmaktadır. Ceza yargılamasında alternatif usullerin tüm ülke genelinde nesnel koşullara bağlı olarak, etkin ve verimli bir şekilde uygulanabilmesi, merkezi bir planlama ve takibe önemli ölçüde ihtiyaç göstermektedir. Bu ihtiyacı karşılamak üzere maddeyle, kurulması öngörülen Alternatif Çözümler Daire Başkanlığının görev ve yetkileri belirlenmektedir. Alternatif Çözümler Daire Başkanlığının yargı yetkisi kapsamında herhangi bir işlevi ve görevi bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Alternatif Çözümler Daire Başkanlığının amacı, uygulamanın bütün süreçleriyle takibi, ortaya çıkan sorunların ve nedenlerinin araştırılması, çözüme kavuşturulması için gerekli olan idari adımların atılması, ayrıca iyi uygulama örneklerinin teşviki ve yaygınlaştırılması hususlarında çalışmalar yapmak olacaktır.

MADDE 10- Madde ile, personel eğitim merkezlerinde yürütülecek eğitim ve öğretim faaliyetlerine ilişkin temel ilkeleri belirlemek üzere oluşturulan Eğitim Kurulunun üye sayısı artırılmaktadır. Buna göre Teftiş Kurulu Başkanı ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Eğitim Kuruluna dahil edilmektedir. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 4769 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanununa göre kurulan Eğitim Kurulunun üyesi olması, Teftiş Kurulu Başkanının da denetim faaliyetleri sonucunda personeli denetlemesi dikkate alınarak, tecrübelerinden istifade edilebilmesi amacıyla belirtilen kişiler, Eğitim Kurulu üyesi yapılmaktadır. Yükseköğretim Kurulunun hukuk fakültelerinin öğretim üyeleri arasından belirlediği bir üyeye ilaveten, Eğitim Kurulunun misyonu ve görevi nazara alınarak eğitim bilimleri, sosyoloji, psikoloji veya sosyal hizmetler alanında görev yapan öğretim üyeleri arasından seçeceği bir üyenin de Kurula katılması öngörülmektedir. Bununla birlikte, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu ile Danıştay Başkanlık Kurulunun, Eğitim Kuruluna kendi üyeleri yerine Yargıtay ve Danıştay üyeleri arasından birer üye seçmeleri hükme bağlanmaktadır. Böylelikle, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu ile Danıştay Başkanlık Kurulu, eğitim konularında tecrübe sahibi yüksek mahkeme üyelerini Eğitim Kuruluna üye olarak seçebilecektir.

MADDE 11- Suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 54 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca müsaderesine karar verilmektedir. İyiniyetli üçüncü kişilere ait eşyalar ise, müsadere edilmeyerek sahiplerine iade edilmektedir.

Uygulamada, kişiler lehine sınırlı aynı haklar tesis edildikten sonra eşyanın suçta kullanıldığı, suçun işlenmesine tahsis edildiği veya suçtan meydana geldiğinin tespit edilmesi

halinde, sınırlı aynı hakkın edinme tarihine ve iyiniyete bakılmaksızın eşya hakkında müsadere kararı verilebilmektedir.

Yargıtay hukuk dairelerinin kararlarında, suçta kullanılan ve müsadere karar verilen rehinli araca elkonulması ile araç sahibinin mülkiyet ve tasarruf hakkının elinden alınmış olacağından, araç sahibinin araç üzerinde herhangi bir hakkının kalmayacağı, dolayısıyla rüçhan hakkının müsadere ile birlikte ortadan kalkacağı tespitlerine yer verilmiştir. Ancak, Yargıtay ceza daireleri kararlarında ise, suçta kullanılan ve müsadere karar verilen rehinli araçların, rehin hakkı saklı kalmak kaydıyla müsadere karar verilmesi gerektiği tespitlerine yer verilmiştir. Anılan kararlardan anlaşılacağı üzere, Yargıtayın hukuk ve ceza daireleri arasında konuya ilişkin tam bir uygulama birliği bulunmamaktadır.

Aynı hak bir kimseye bir şey üzerinde doğrudan doğruya hakimiyet sağlayan ve bu sebeple herkese karşı ileri sürülebilen malvarlığı hakkı olarak tanımlanmaktadır. Bu kapsamda aynı hak; konusu eşya olan, sahibine eşya üzerinde doğrudan hakimiyet kurma yetkisi veren, tekeli nitelikte olan, para ile ölçülebilen ve malvarlığı hakları içinde yer alan mutlak haklardandır. Sınırlı aynı hak ise, sahibine, mülkiyet hakkına nazaran daha sınırlı yetkiler tanımakta ve mülkiyet hakkının malike verdiği kullanma, yararlanma veya tasarruf etme yetkilerden sadece biri ya da ikisi, lehine sınırlı aynı hak tesis edilene devredilmektedir. Sınırlı aynı haklar, kurulması ve üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi bakımından; taşınırın özelliğine göre malın zilyetliğinin devredilmesi veya sicile tescil edilmesi; taşınmazlarda ise, tapu siciline tescil edilerek hakkın iktisap edilmesi nedeniyle, etkisi kuvvetlendirilmiş bir hak haline gelmektedir.

Türk Ceza Kanununun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasına eklenmesi öngörülen düzenlemeyle, kanunlarla sınırlı aynı haklara mülkiyet hakkına ait bir kısım hak ve yetkilerin verilmesi dikkate alındığında, elkonulan eşya üzerinde, iyiniyetti üçüncü kişiler lehine tesis edilen sınırlı aynı hakların korunması amacıyla, bu haklar saklı tutulmak kaydıyla eşyanın müsadere karar verilmesi sağlanmaktadır.

MADDE 12- Günümüzde suç işleme oranının ve çeşitliliğinin artması karşısında, bozulan kamu düzeni düzeyi dikkate alınarak, suçlara ilişkin önemli önemsiz ayrımının yapılabilmesi gibi düşüncelerle benimsenmiş bir müessese olan önödeme, mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanununun yürürlük döneminde geniş bir uygulama alanı bulmuş ve büyük iş yükü altında bulunan mahkemelerimiz yönünden yararlı etkileri olmuştur. Kıta Avrupası ceza adaleti sistemlerinde de, değişik şekil ve koşullarla uygulanan bu kurumun kapsamı, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda oldukça sınırlı tutulmuştur. Hâlen 5237 sayılı Kanunda düzenlenen sadece üç suç önödeme kapsamındadır. 2015 yılında ülke genelinde yürütülen soruşturmalara konu suçlardan 1.167'si önödeme kapsamında sistem dışına çıkarılmıştır.

Kapsamının genişletilmesi halinde, kurumun adalet sistemimize yapabileceği olumlu katkılar ve bu doğrultuda uygulamadan gelen öneriler dikkate alınarak madde ile, 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinde değişikliğe gidilmektedir. Değişiklikle, önödeme usulünün uygulanabileceği suçların belirlenmesinde dikkate alınan, 75 inci maddedeki üç aylık sınır, bir yıla çıkarılmaktadır. Ayrıca, maddeye eklenen altıncı fıkrayla, bu sınırlamadan bağımsız olarak, trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçu da önödemenin kapsamına alınmaktadır.

Kapsamın genişletilmesinin uygulamada cezasızlık algısı doğurabilecek sonuçlara yol açmamasını teminen uygun mekanizmalar da geliştirilmekte; bu amaçla, maddeye eklenen yedinci fıkrayla, önödeme sebebiyle verilen kararların mahsus bir sicile kaydı ile yine ikinci fıkraya eklenen cümleyle, bu kararları takiben önödemeye tabi bir suçun tekrar işlenmesi durumunda önödeme miktarında artırım öngörülmektedir.

MADDE 13- Madde ile, 5237 sayılı Kanunun “Çocukların cinsel istismarı” kenar başlıklı 103 üncü maddesinin, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen birinci ve ikinci fıkrası yeniden düzenlenmektedir. Anayasa Mahkemesi kararında belirtilen gerekçeler doğrultusunda ceza belirlenirken bir kademe belirlenmektedir. Mağdurun oniki yaşından küçük olması durumunda verilecek cezanın artırılması öngörülmektedir. Suçun farklı yaş gruplarındaki mağdurlara karşı işlenmesinde bir ayırım gözetmeyen mevcut hüküm yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 14- Dolandırıcılık suçu, 5237 sayılı Kanunun kişilere karşı işlenen suçların düzenlendiği İkinci Kısımının malvarlığına karşı işlenen suçların düzenlendiği Onuncu Bölümünde yer almaktadır. 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanunla aynı bölümde yer alan nitelikli hırsızlık suçlarının cezasında önemli ölçüde artırıma gidilmiş, bu durum zaman içinde hırsızlık suçlarıyla dolandırıcılık suçları arasındaki ceza dengesinin gözden geçirilmesi ihtiyacını doğurmuştur. Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 157 nci maddesinde yapılan değişiklikle, dolandırıcılık eylemleriyle ilgili öngörülen cezanın alt sınırı, caydırıcılığı sağlanması ve bu suçla etkin mücadele edilebilmesi amacıyla artırılmaktadır.

MADDE 15- Kendilerini polis, hâkim, savcı veya banka, sigorta ya da kredi kurumlarının çalışanı olarak tanıtan kişilerin, telefonla ulaştıkları mağdurları söyledikleri hikayelere inandırarak önemli miktarlarda haksız menfaat temin etmeleri, son dönemde artan bir sosyal duyarlılığın konusunu oluşturmaktadır. Mağdurlara ait olup, önceden temin edilen bazı kişisel bilgileri ve oluşturulan mizansen unsurları kullanan suç failleri, mağdurlarda güven oluşturabilmektedir. Ayrıca, eylemlerini çoğunlukla telefon gibi iletişim vasıtalarıyla gerçekleştirdiklerinden mağdurların denetim imkânı da büyük ölçüde kısıtlanmaktadır. Örneğin, mağdurların, herkesçe bilinmesine olanak bulunmayan bazı kişisel, ailevi, sosyal ve ekonomik durumlarına dair gerçek bilgileri de içeren uydurulmuş hikayeler karşısında, telsiz ve siren sesleriyle güçlendirilmiş bir mizansen içinde emniyetten arandıklarına inanabildikleri görülmektedir. Durumun ciddiyeti ve aciliyetine inandırılan mağdurların çoğu kez, görüşmeyi sonlandırarak konunun gerçekliğini araştırma imkânı da kalmamaktadır. Yoğun yalan ve hilelerle kandırılan mağdurlar, ciddi düzeyde ekonomik kayba uğramakta ve maddi birikimlerini kaybedebilmektedir.

Bu şekilde gerçekleştirilen dolandırıcılık eylemlerinin sayısında önemli bir artış bulunmamakla birlikte, suç sebebiyle faillerce elde edilen haksız menfaat tutarında yıllar itibarıyla kayda değer bir artış izlenmektedir. Suç mağdurlarının profilinde belirgin bir ortak özellik görülmemekte; yaşlı veya genç, sosyo-ekonomik seviyesi düşük veya yüksek, yüksek tahsilli veya değil, pek çok vatandaş dolandırıcıların hedefi haline gelebilmektedir. Bu yönüyle konu, toplumun ortak sorunlarından biri haline gelmiştir.

Söz konusu dolandırıcılık eylemleri, hâlihazırda basit dolandırıcılık suçu kapsamında vasıflandırılmakta ve tespit edilen failer 5237 sayılı Kanunun 157 nci maddesi uyarınca yargılanarak cezalandırılmaktadır. Ciddi ekonomik sonuçları dikkate alındığında, bu tür eylemlere, caydırıcılığı sağlayacak etkili yaptırımlar uygulanması gerekmektedir. Bu tür eylemlerin, dolandırıcılık suçunun nitelikli hallerini düzenleyen 158 inci madde kapsamında değerlendirilebilmesi ve suç faillerine daha etkili bir ceza verilebilmesi için anılan maddede düzenleme yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Suçla mücadele görevinin yerine getirilmesinde ceza siyasetinin belirlenmesi, bu çerçevede hangi eylemlerin ne tür ağırlıkta bir yaptırıma bağlanacağı, kanun koyucunun takdir yetkisi dâhilindedir. Yukarıda açıklanan sosyal ve hukuki gerekçelere bağlı olarak, dolandırıcılık suçunun nitelikli hallerinin düzenlendiği 158 inci maddenin birinci fıkrasına yeni bir alt bent eklenmesine, ayrıca maddedeki ceza miktarlarının gözden geçirilmesine ihtiyaç duyulmuştur. Buna göre madde ile, 5237 sayılı Kanunun 158 inci maddesinin birinci

fikrasına (I) bendi eklenerek, failin eylemini, kendisini kamu görevlisi veya banka, sigorta ya da kredi kurumlarının çalışanı olarak tanıtması veya bu kurum ve kuruluşlarla ilişkili olduğunu söylemesi suretiyle gerçekleştirmesi nitelikli hal olarak düzenlenmektedir. Ayrıca, Tasarının bir önceki maddesinin gerekçesi doğrultusunda 158 inci maddede yer alan ceza miktarları artırılmaktadır.

MADDE 16- Madde ile, Türk Ceza Kanununun 174 üncü maddesinde değişiklik yapılarak, tehlikeli maddelerin izinsiz olarak bulundurulması veya el değiştirmesi eylemleriyle ilgili cezalar, caydırıcılığın sağlanması ve bu suçla etkin mücadele edilebilmesi amacıyla artırılmaktadır.

Terör eylemlerinde el yapımı patlayıcı maddelerin sıklıkla kullanıldığı bilinmektedir. Özellikle nitrat içeren gübreler, tarımsal ve sanayi amaçlı kullanımları dışında el yapımı patlayıcıların üretiminde de kullanılmaktadır. Madde ile, patlayıcı madde yapımında kullanılan bu ve benzeri malzemelerin ihracına ilave olarak ithali, satışı, başkalarına verilmesi, nakli, depolanması, satın alınması, kabul edilmesi veya bulundurulması da yaptırım altına alınmaktadır. Düzenlemeyle, tehlikeli maddelerin imali, işlenmesi ve kullanımı bakımından önem arz eden bir kısım hazırlık hareketi, bu eylemlerin doğurduğu tehlike sebebiyle ceza yaptırımına bağlanırken, bu tür eylemlere ceza verilebilmesi iki önemli ön şarta bağlanmaktadır. Bunlar, yetkili makamların izni bulunmaması ve fıkra kapsamına giren maddeleri imal etmek, işlemek veya kullanmak amacıyla belirtilen eylemlerin gerçekleştirilmesidir. Nitekim, söz konusu tehlikeli maddelerin üretimi ve işlenmesinde kullanılan pek çok malzeme, tarımsal veya sanayi amaçlı kullanımları da bulunan, bu yönüyle bulundurulmaları münhasıran suç teşkil etmeyen malzemelerdir. Bu kullanım amacının aksi ispat edilmedikçe, kişiye ceza verilmesi söz konusu olmayacaktır. Başka bir ifadeyle fıkra kapsamına giren maddeleri imal etmek, işlemek veya kullanmak amacının ispatlanması gerekmektedir. Ancak bu durumda kişiye ceza verilebilecektir. Ayrıca, maddenin birinci fıkrasında belirtilen fiillerin suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde verilecek cezanın bir kat artırılması öngörülmektedir.

MADDE 17- Ülkemizde trafik kazaları önemli sayıda kişinin ölümü veya yaralanmasına yol açmakta; aynı zamanda ciddi ekonomik zararları da beraberinde getirmektedir. Ayrıca, nüfus ve araç sayısına bağlı olarak artan ulaşım yoğunluğu sebebiyle kaza ve kayıplar her geçen gün artmaktadır.

Trafik terörü ile mücadelenin birçok farklı araçla yapılması mümkündür. Bilimsel araştırmaların gösterdiği üzere bunlar, yaptırımın caydırıcılığı, kamuoyunun sürekli olarak bilinçlendirilmesi, denetimlerin etkinliği ve görünürlüğü gibi faktörlerdir.

Hukuki bir yararın korunmasının son aşaması, bu yararın ihlâlini ceza hukuku yaptırımına bağlamak şeklinde gerçekleşmektedir. İdari yaptırımların uygulanması suretiyle haksızlık içeriği karşılanamayan bazı fiiller cezai yaptırma bağlanmak suretiyle, trafik güvenliğinin sağlanmasına dair kamusal yarar en üst düzeyde himaye edilmek istenmektedir. Bu kapsamda madde ile, 5237 sayılı Kanunun 179 uncu maddesinde değişiklik yapılarak, trafik güvenliğinin tesisine katkı sağlaması amacıyla maddenin sıklıkla ihlal edilen ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan hapis cezasına ilişkin alt sınırın artırılması öngörülmektedir.

MADDE 18- 5237 sayılı Kanunun uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanma suçuyla ilgili hükümlerinde ıslah ve tedavi amacı, cezalandırarak caydırma amacına göre daha ön planda tutulmuştur. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımına devam edilmesi ve söz konusu tedavi amacının gerçekleştirilememesi halinde toplum ve fail hayatı bakımından tehlikelilik arz eden bu eylemin cezalandırılması öngörülmüştür.

Kamu görevlileri ile sağlık mesleği mensuplarının işlendiğini öğrendikleri suçları ihbar etme yükümlülüklerinin bulunması ve bu yükümlülüğe uymayanlar hakkında, statülerine göre 5237 sayılı Kanununun 279 uncu veya 280 inci maddeleri uyarınca soruşturma ve kovuşturma yapılması, uyuşturucu kullananların, özellikle bağımlıların tedavi amacıyla resmi makamlara veya sağlık kuruluşlarına bizzat müracaat ederek tedavi yolunu seçmelerini engellemektedir. Kişi, tedavi amacıyla resmi makamlara veya sağlık kuruluşlarına başvurduğunda, bir cezai müeyyideye muhatap olacağını düşünerek, tedaviden sarfi nazar edebilmektedir. Ayrıca, sağlık mesleği mensuplarının, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişiler bakımından varlığı kabul edilen ihbar yükümlülükleri dolayısıyla hasta-hekim arasındaki güven ilişkisi zedelenmektedir.

İhbar yükümlülüğüne uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan ancak tedavi olarak bağımlılıktan kurtulmak isteyenler yönünden bir istisna tanınmadığı takdirde, bu suçla mücadele bakımından öngörülen tedavi ve ıslah amacının gerçekleşmesi zorlaşacaktır. Bu nedenle, 5237 sayılı Kanununun 192 nci maddesinin dördüncü fıkrasına hüküm eklenmekte ve uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişinin, hakkında kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmaktan dolayı soruşturma başlatılmadan önce resmi makamlara veya sağlık kuruluşlarına başvurarak tedavi ettirilmesini istemesi halinde, kamu görevlileri ile sağlık mesleği mensuplarının 5237 sayılı Kanununun 279 uncu ve 280 inci maddeleri uyarınca suç bildirme yükümlülüğü doğmayacağı düzenlenmektedir.

MADDE 19- Madde ile, kişilerin ve özellikle çocukların fuşşa teşvik ve sürüklenmesini önlemek amacıyla düzenleme yapılmaktadır. Son zamanlarda, büyük şehirler başta olmak üzere birçok yerde, cadde ve sokaklara üzerinde müstehcen resim ve telefon numaralarının bulunduğu fuhuş davetiyesi kartlarının atılması, bunların alenen gençlerin ve çocukların yoğun olarak bulunduğu mekânlarda bulunması, fuhuşu kolaylaştırıcı bir etki doğurmakta ve bu durum toplumda ciddi rahatsızlıklara sebebiyet vermektedir. Bu kapsamda Türk Ceza Kanununun 227 nci maddesinin üçüncü fıkrası yeniden düzenlenerek fuhuşu kolaylaştırmak veya fuşşa aracılık etmek amacıyla hazırlandığı anlaşılan görüntü, yazı ve sözleri içeren ürünleri veren, dağıtan veya elektronik ortam da dâhil olmak üzere her türlü şekilde yayan kişilerin cezalandırılması ve böylelikle fuhuşla daha etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 20- Madde ile, 5237 sayılı Kanununun 228 inci maddesinde değişiklik yapılarak, kumar oynanması için yer ve imkân sağlama eylemleriyle ilgili öngörülen hapis cezasının alt ve üst sınırı ile adli para cezasının alt sınırı, caydırıcılığın sağlanması ve suçla etkin mücadele amacıyla artırılmaktadır.

MADDE 21- Madde ile, Türk Ceza Kanununun 297 nci maddesinin ikinci fıkrası yeniden düzenlenerek, birinci fıkraya kapsamı dışında kalan eşya ve malzemelerden hangilerinin ceza infaz kurumuna veya tutukevine sokulmasının ya da buralarda bulundurulmasının veya kullanılmasının suç oluşturacağı açıkça belirlenmektedir.

Anayasa Mahkemesi 7/7/2011 tarihli ve E.: 2010/69, K.: 2011/116 sayılı Kararında, Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden birinin belirlilik ilkesi olduğunu, bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması gerektiğini belirterek söz konusu ikinci fıkrayı iptal etmiştir.

Yapılan düzenlemeyle, ceza infaz kurumunu sokulması ya da bu kurumlarda bulundurulması veya kullanılması yasak olan eşyalar açıkça belirlenmek suretiyle Anayasa Mahkemesinin bahse konu iptal kararı doğrultusunda hüküm getirilmektedir.

MADDE 22- 5271 sayılı Kanununun 19 uncu maddesinde, hâkim veya mahkemenin hukuki veya fiili sebeplerle görevini yerine getiremeyecek hâlde bulunması veya kovuşturmanın görevli ve yetkili mahkemenin bulunduğu yerde yapılmasının kamu güvenliği için tehlike oluşturması hallerinde davanın başka yerde bulunan bir mahkemeye nakline imkân tanınmıştır. Ancak, sanık ve mağdur sayısının fazlalığı gibi mekan yetersizliğine bağlı sebepler ile kamu güvenliğini tehdit boyutuna ulaşmayan güvenlik sorunları da bulunabilmekte; bu sorunlar, yargılamayı yapan heyet veya mahkeme değiştirilmeksizin, duruşma mekanının değiştirilmesiyle çözülebilmektedir. Yürürlükteki maddede, duruşmanın adliye dışında başka bir yerde yapılmasına imkân tanıyan bir hüküm bulunmamaktadır. Özellikle, örgütlü suçlarda güvenlik gerekçesiyle veya fiziki imkânsızlık nedeniyle duruşmaların adliye dışında başka bir yerde yapılması ihtiyacı ortaya çıkabilmektedir.

Maddeye eklenen fıkrayla, mahkemenin fiili sebepler veya güvenlik gerekçesiyle duruşmayı il sınırları içinde başka bir yerde yapabilmesine imkân sağlanmaktadır. Buna göre, duruşma, il sınırları içinde olmak kaydıyla daha güvenli veya fiziki olarak daha elverişli bir yerde yapılabilecektir. Düzenlemede tabii hâkim ilkesine uygun olarak, duruşmanın il sınırları içinde başka bir yerde yapılmasına karar verilmesinden sonra da yargılamanın aynı mahkeme tarafından sürdürülmesi öngörülmektedir. Düzenleme, yargılama faaliyetinin elverişsiz koşullar altında sürdürülmesinin sakıncaları bertaraf edilerek, muhakemenin daha etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla yapılmaktadır.

MADDE 23- Madde ile, 5271 sayılı Kanununun 100 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına hüküm eklemek suretiyle, vücut dokunulmazlığına karşı kasten işlenen suçlar tutuklama yasağı kapsamından çıkarılmaktadır. Böylelikle iki yıla kadar hapis cezası öngörülen vücut dokunulmazlığına karşı kasten işlenen suçlarda da tutuklama kararı verilebilecektir.

MADDE 24- 5271 sayılı Kanununun 105 inci maddesinde Cumhuriyet savcısının tutuklama kararının geri alınmasını istemesi ve şüpheli veya sanığın salıverilme istemleri bakımından usul hükümleri öngörülmektedir. Maddenin mevcut halinde itiraz halinde üç gün içinde istemin karara bağlanması düzenlenmiştir. Ancak, uygulamada özellikle örgüt faaliyeti kapsamında işlenen çok failli suçlarda üç günlük süre dosyanın gerektiği ölçüde incelenmesine yetmemekte ve bu nedenle de sağlıklı kararlar verilememektedir. Maddede yapılması öngörülen değişikliklerle bu sakınca ortadan kaldırılmakta ve örgütlü suçlar bakımından istemin onbeş gün içinde karara bağlanması düzenlenmektedir.

MADDE 25- 5271 sayılı Kanununun 112 nci maddesinde, adli kontrol hükümlerini isteyerek yerine getirmeyen şüpheli veya sanık hakkında hükmedilebilecek hapis cezasının süresi ne olursa olsun, yetkili yargı mercinin derhal tutuklama kararı verebileceği düzenlenmiştir. Ancak, 5271 sayılı Kanunda belirtilen azami tutukluluk sürelerinin dolması nedeniyle haklarında adli kontrol tedbiri uygulanmak suretiyle tahliyesine karar verilen şüpheli veya sanıkların, bu tedbirlere uymamaları halinde yeniden tutuklanıp tutuklanamayacakları hususunda uygulamada tereddüt ortaya çıkmıştır.

Maddeye eklenen yeni bir hükümle, azami tutukluluk süresinin dolması nedeniyle tahliye edilen şüpheli veya sanıkların adli kontrol tedbirlerine uymamaları halinde tutuklanabilecekleri düzenlenmektedir. Böylelikle, uygulamadaki tereddütlerin giderilmesiyle birlikte azami tutukluluk süresi sonunda salıverilen kişilerin kontrol altında tutulması amaçlanmaktadır.

MADDE 26- Madde ile, 5271 sayılı Kanununun 128 inci maddesinde değişiklik yapılarak, organ veya doku ticareti ile tefecilik suçlarıyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla, 128 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen katalog suçlar arasına 5237 sayılı Kanununun 91 inci ve 241 inci maddeleri eklenmektedir. Düzenlemeyle ayrıca, maddede yer alan tedbirlere ağır ceza mahkemesi yerine sulh ceza hâkimi tarafından karar verilmesi öngörülmektedir.

MADDE 27- Madde ile, organ veya doku ticareti, nitelikli dolandırıcılık ve tefecilik suçlarıyla daha etkin mücadele etmek amacıyla, 5271 sayılı Kanununun 135 inci maddesinin sekizinci fıkrasında düzenlenen katalog suçlar arasına 5237 sayılı Kanununun 91 inci, 158 inci ve 241 inci maddeleri de eklenmektedir. Öte yandan, değişiklikle iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması tedbirine ağır ceza mahkemesi yerine sulh ceza hâkimi tarafından karar verilmesi düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında iletişimin tespiti tedbirinin usul ve şartları, altıncı fıkrasında ise geçmişe dönük arama kayıtlarının (HTS raporu) tespit usulü gösterilmiştir. Haberleşme içeriği ve mahremiyetine doğrudan bir müdahale niteliği taşıyan birinci fıkradaki tedbir yönünden gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, daha sonra mahkemeye müracaatla gerekli onayın alınması koşuluyla Cumhuriyet savcısına tedbire başvurabilme yetkisi tanınmışken, altıncı fıkrada kapsamı daha dar tutulan tedbir yönünden böyle bir imkân öngörülmemiştir. Altıncı fıkradaki tedbirin geçmişe yönelik arama ve aranma kayıtlarıyla sınırlı bir tespit işlemi olması sebebiyle bu fıkra düzenlenirken gecikmesinde sakınca bulunan hal ihtimaline yer verilmemiş; ancak uygulamada bu ihtimalin ortaya çıktığı olaylarla karşılaşmıştır. Özellikle terör olaylarının soruşturularında, HTS raporunun vaktinde alınamaması maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasını, delillerin süratle toplanmasını, fail ve faille bağlantılı diğer kişilerin yakalanmasını zorlaştırabilmektedir. Bu nedenle maddenin altıncı fıkrasında yapılan düzenlemeyle, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde HTS raporunun Cumhuriyet savcısının kararıyla da alınabileceği ancak bu kararın hâkim onayına sunulacağı hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 28- Yargıtay Ceza Genel Kurulu, vermiş olduğu bir kararında, gizli soruşturmacının sadece örgüt kapsamında işlenen suçlarda görevlendirilebileceğine, 5271 sayılı Kanununun 139 uncu maddesinin yedinci fıkrasında sayılan ve münferiden işlenen suçlarda gizli soruşturmacı görevlendirilemeyeceğine hükmetmiştir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararı ile Yargıtayın uyuşturucu suçlarına bakmakla görevli diğer ceza dairelerinin kararları doğrultusunda, bireysel uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçlarında adli kolluk görevlileri gizli soruşturmacı olarak görevlendirilememektedir.

Madde ile, uyuşturucu madde ticareti suçları ve özellikle sokak satıcılarıyla daha etkin mücadele edilebilmesi için bireysel olarak işlenen uyuşturucu ticareti suçlarında da gizli soruşturmacı görevlendirilebilmesi amacıyla 5271 sayılı Kanununun 139 uncu maddesinin yedinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Düzenlemeyle ayrıca, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi tedbirine ağır ceza mahkemesi yerine sulh ceza hâkimi tarafından karar verilmesi öngörülmektedir.

MADDE 29- Madde ile, organ veya doku ticareti, nitelikli dolandırıcılık ve tefecilik suçlarıyla daha etkin mücadele etmek amacıyla, 5271 sayılı Kanununun 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen katalog suçlar arasına 5237 sayılı Kanununun 91 inci, 158 inci ve 241 inci maddeleri eklenmektedir.

Öte yandan, teknik araçlarla izleme tedbirine ağır ceza mahkemesi yerine sulh ceza hâkimi tarafından karar verilmesi düzenlenmektedir. Ayrıca, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, teknik araçlarla izleme koruma tedbirine Cumhuriyet savcısı tarafından da karar verilebileceği öngörülmektedir.

MADDE 30- 5271 sayılı Kanununun 191 inci maddesinde yapılan değişiklikle, duruşmanın başlangıcında iddianame veya iddianame yerine geçen belgelerin okunması yerine iddianamede yer alan suçlamanın dayanağını oluşturan eylemler ve deliller ile suçlamanın hukuki nitelendirmesinin anlatılması öngörülmektedir.

Yürürlükteki düzenleme uyarınca iddianamenin duruşmanın başlangıcında okunması, sanığın hakkındaki isnatlardan haberdar edilmesinin ve bu çerçevede adil yargılama hakkının bir gereğidir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde, hakkında bir suç isnadında bulunulan kişinin kendisine karşı yöneltilen suçlamanın niteliği ve sebebinden ayrıntılı olarak haberdar edilmek hakkı güvence altına alınmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarında ise, suçlamadan haberdar edilmenin, zamanında ve detaylı bir bilgilendirmeyi gerekli kıldığı vurgulanmaktadır. Bilgilendirmenin, suçlamanın sebebini, yani suçlamanın dayanağı olan maddi gerçekleri (isnat edilen eylemleri) ve suçlamanın niteliğini, yani maddi gerçeklerin hukuki nitelendirmesini içermesi gerekmektedir. Bu temel güvenceye uygun bir bilgilendirme olduğu sürece, duruşmanın başlangıcında kamu davası açan belgenin ayrıca okunması bir mecburiyete dayanmamaktadır. Nitekim, Avusturya, Fransa, Belçika ve İsviçre gibi ülke mevzuatlarında, sanığın yüklenen suçlamalar hakkında bilgilendirilmesini (iddianamenin tebliği, sanığa suçunun anlatılması ve benzeri) temin edici düzenleme ve uygulamalara rastlanılmakla birlikte, iddianamenin duruşmada bütünüyle okunmasını zorunlu ve gerekli kılan herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

İddianame veya kamu davası açan belgenin, duruşmanın başında bütünüyle okunmasını düzenleyen 191 inci maddenin yürürlükteki hükmü, uygulamada bazı sorunlara neden olmaktadır. Terör ve örgütlü suçlar başta olmak üzere, kapsamlı dosyalarda bu belgelerin bütünüyle okunması oldukça uzun süreler almakta, bazı davalarda bu aşamanın geçilmesi ayları bulmaktadır. Bu durum, sebep olduğu zaman maliyetiyle, yargılamaları makul süre eşiği bakımından zorlamaktadır. 5271 sayılı Kanununun 176 ncı maddesinin birinci fıkrası gereğince iddianamenin duruşma öncesinde sanığa tebliğinde zorunluluk bulunmaktadır. Aynı maddenin dördüncü fıkrasında ise tebliğ işlemiyle duruşma günü arasında en az bir hafta süre bulunması gerektiği hükme bağlanmış olup, uygulamada bu sürenin daha uzun tutulduğu bilinmektedir. Söz konusu hükümler, sanığın hakkında açılan kamu davasının mahiyeti ve içeriği hakkında detaylı biçimde bilgilendirilmesi bakımından yeterli güvenceleri içermektedir. Sürenin yetersizliği, sanık veya müdafinin dosyaya erişimi ve isnat konularını incelemeleri için zamana ihtiyaç duymaları halinde ek süre talep edilmesinde de bir engel bulunmamaktadır. Sanığın bilgilendirilme hakkı bakımından bu temel güvencelerin varlığı gözetilerek, 191 inci maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendinde değişikliğe gidilmekte ve kamu davası açan belgelerin duruşma başlangıcında sanığa yöneltilen suçlamanın dayanağını oluşturan eylemler ve deliller ile suçlamanın hukuki nitelendirilmesinin anlatılmasıyla yetinilmesine imkân tanınmaktadır.

MADDE 31- Madde ile, 5271 sayılı Kanununun 191 inci maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlamak amacıyla aynı Kanununun 202 nci maddesinin dördüncü fıkrasında da değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 32- 5271 sayılı Kanunun 232 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, heyet halinde çalışan mahkemelere verilen kararlarda karşı oy gerekçesinin tümüyle duruşma tutanağına geçirilmediği durumlarda, hükmün gerekçesinin yazılması için öngörülen onbeş günlük süre içinde karşı oy gerekçesinin de dava dosyasına konulması, böylelikle yargılama faaliyetinin hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında heyet halinde çalışan mahkemelerdeki hâkimlerden biri hükmü imza edemeyecek hâle gelirse, bunun nedeni mahkeme başkanı veya hükümde bulunan hâkimlerin en kıdemlisi tarafından hükmün altına yazılacağı belirtilmiş ancak, tek hâkimli mahkemelerde izlenecek usul belirlenmemiştir. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun “Hükmün imza edilememesi” başlıklı 299 uncu maddesinde düzenlenen hükümleri doğrultusunda beşinci fıkraya değiştirilmekte ve tek hâkimli mahkemelerde hâkimin ölmesi veya herhangi bir sebeple imzalamayacak hâle gelmesi durumunda gerekçeli kararın yazılma usulü belirlenmektedir.

MADDE 33- Madde ile, 5271 sayılı Kanunun 247 nci maddesinde kovuşturma evresi için öngörülmüş olan kaçak kişilere ilişkin düzenlemelerin ve kaçak kişilere özgü yargılama usulünün soruşturma evresi için de uygulanması öngörülmektedir. İlke olarak, kovuşturmanın tek celsede sonuçlandırılmasının benimsendiği 5271 sayılı Kanunun sistematiğinde, şüpheli hakkındaki kamu davasının, leh ve aleyhteki delillerin eksiksiz toplanarak açılmasının büyük önemi bulunmaktadır. Düzenlemeyle, hakkındaki adli takibati sonuçsuz bırakmak için kaçan veya saklanan şüpheliler bakımından da maddenin uygulama sahası genişletilerek, adli soruşturmaların akamete uğratılmaması ve süratle sonuçlandırılması amaçlanmaktadır.

MADDE 34- Madde ile, 5271 sayılı Kanunun 247 nci maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlamak amacıyla aynı Kanunun 248 inci maddesinde de değişiklik yapılmaktadır. Ayrıca, maddede yer alan suç listesine, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı işlenen suçlar da eklenmektedir.

MADDE 35- Madde ile, çağdaş ceza adaleti sistemlerinde en etkili onarıcı adalet uygulamalarından biri olarak kabul edilen uzlaşma, on yıllık uygulama sonuçları dikkate alınarak yeniden düzenlenmekte, kapsam ve yöntemi bakımından önemli değişiklikler getirilmektedir.

Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı suçların yanı sıra şikâyete bağlı olup olmadığına bakılmaksızın uzlaştırma yoluna gidilebilecek suçların sayısının artırılması ve etkin pişmanlık hükümlerine yer verilen suçlara ilişkin sınırlamanın kaldırılması suretiyle uzlaştırma kurumunun uygulanma alanı genişletilmektedir.

Bununla birlikte, şüphelinin çocuk olması durumunda, kapsamdaki suçlara ilave olarak üst sınırı üç yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar bakımından da uzlaştırma yoluna gidilebileceği öngörülmektedir. Bu halde, mağdur veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması gerekmektedir. Mağduru belirli bir kişi olmayan suçlar bakımından uzlaştırma yoluna gidilemeyeceği açıklığa kavuşturulmak suretiyle uygulayıcılarda oluşması muhtemel tereddütün giderilmesi amaçlanmaktadır.

Kapsamın geniş tutulmasıyla, şüphelilerin doğrudan kamu davası ve cezai yaptırımlar yerine, ceza muhakemesinin onarıcı adalete dayanan kurumlarıyla karşılaşmaları amaçlanmaktadır. Böylelikle, suçun işlenmesiyle bozulan toplumsal düzen, taraflar arasında sağlanan barış yoluyla yeniden tesis edilmektedir. Ayrıca, uyuşmazlıkların alternatif usuller uygulanarak mağdur odaklı bir yaklaşımla giderilmesi, geleneksel muhakeme yoluna nazaran yargı sistemini rahatlatan ekonomik faydalar da sağlamaktadır.

Mevcut uygulamada uzlaşma kurumunun başarısını olumsuz etkileyen başlıca iki faktör bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, taraflara uzlaşma teklifinin kolluk aşamasında çok

erken yapılması ve olayın sıcaklığıyla teklifin çoğunlukla reddedilmesidir. İkincisi ise tarafların teklifi kabul etmeleri hâlinde, ilgili dosyanın bekleyen iş yüküne dönüşecek olmasının uygulamacılar da doğurduğu isteksizliktir. Söz konusu sakıncaların giderilmesi amacıyla soruşturmada öncelikle suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe sebeplerinin aranması esası benimsenmektedir. Böylelikle olayın sıcaklığıyla kolluk aşamasında uzlaştırma teklifi yapılmasının doğurduğu sakıncalar giderildiği gibi dayanaktan veya yeterli delilden yoksun iddialar üzerine bu usule başvurulmasının da önüne geçilmiş olacaktır.

Maddenin dördüncü fıkrasında yapılması öngörülen değişikliğe göre, kamu davası açılması için yeterli şüphenin bulunması halinde Cumhuriyet savcısı tarafından dosya Cumhuriyet başsavcılıkları bünyesinde kurulan uzlaştırma bürosuna gönderilecektir. Büro tarafından görevlendirilen uzlaşmacılar taraflarla irtibata geçmek suretiyle uzlaştırma işlemlerini gerçekleştirecek ve işlemlerin sonucunu büroya bildirecektir. Uzlaştırma süreci sonunda soruşturma dosyaları uzlaştırma bürosunda görevli Cumhuriyet savcısı tarafından sonuçlandırılacaktır.

Maddenin yirmiikinci fıkrasında yapılması öngörülen değişikliğe göre uzlaşmacılara Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen tarifeye göre ücret ödenmesi esası benimsenmektedir.

Alanın disipline edilmesi ihtiyacı nedeniyle maddeye yeni bir fıkra eklenerek uzlaşmacı olarak görev alacakların nitelikleri ile eğitim, sınav ve denetimlerine ilişkin usul ve esasların Adalet Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenleneceği belirtilmektedir.

MADDE 36- Kamu davası açıldıktan sonra kovuşturma konusu suçun uzlaştırma kapsamında olduğunun anlaşılması halinde uygulanacak usulün gösterildiği 5271 sayılı Kanunun 254 üncü maddesi, Tasarıyla değişiklik yapılan 253 üncü maddeye uygun olarak değiştirilmektedir. Düzenlemeyle, uzlaştırma işlemlerinin 253 üncü maddede belirtilen usul ve esasa göre yerine getirilmesi için dosyanın uzlaştırma bürosuna gönderilmesi yönünde değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 37- 5271 sayılı Kanunun 307 nci maddesinde değişiklik yapılmak suretiyle Yargıtay ceza daireleri tarafından verilen bozma kararlarına karşı bölge adliye veya ilk derece mahkemesince direnilmesi halinde dosyanın doğrudan Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderilmesi yerine kararı veren daireye gönderilmesi öngörülmektedir. Mevcut düzenlemede temyiz üzerine Yargıtay ilgili dairesince verilen bozma kararına direnilmesi durumunda dosya ilgili daireye gelmeksizin doğrudan Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gitmektedir. Yapılan değişiklikle direnme kararlarının önce ilgili ceza dairesine gelmesi sağlanmak suretiyle ilgili dairenin kararını düzeltebilmesi imkânı getirilmektedir. Böylelikle dosyaların daha kısa sürede kesinleşmesi ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunun iş yükünün azaltılması amaçlanmaktadır.

MADDE 38- Madde ile, yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları ile diğer kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde tutuklu ve hükümlü olarak bulunanlarla ilgili olarak ceza infaz kurumlarında düzenlenen tutanaklara, ilgili görevlinin açık kimliği yerine sadece sicil numarasının yazılması öngörülmektedir. Ayrıca, adli veya idarî bir soruşturma veya kovuşturma sebebiyle kurum görevlilerinin ifadesine başvurulması gereken hallerde, ifade ve duruşma tutanaklarında sadece işyeri adresleri gösterilecek ve çıkarılan davetiye veya çağrı kâğıdı görevlinin iş yeri adresinde tebliğ edilecektir. Söz konusu önlemler, özellikle örgütlü suçlardan tutuklu ve hükümlü bulunan kişilerle ilgili işlemlerde kurum personelinin güvenliğini sağlamaya yöneliktir.

MADDE 39- Madde ile, 5320 sayılı Kanuna geçici madde eklenmektedir. 5320 sayılı Kanunun 8 inci maddesine göre, bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihi olan 20/7/2016 tarihinden önce verilen kararlar hakkında kesinleşinceye kadar mülga 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 305 ila 326 ncı maddeleri uygulanmaktadır. Mülga 1412 sayılı Kanunun 326 ncı maddesine göre bozma kararı üzerine ilk derece mahkemelerinin direnme kararı vermesi halinde dosya doğrudan Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderilmektedir. Tasarıyla, Ceza Muhakemesi Kanununun 307 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, direnme kararları üzerine dosyanın doğrudan Yargıtay Ceza Genel Kurulu yerine bozma kararını veren ilgili ceza dairesine gönderilmesi düzenlenmektedir. Bu değişikliğe uyum sağlamak amacıyla, 20/7/2016 tarihinden önce verilen kararlarla ilgili Yargıtay ceza daireleri tarafından verilen bozma kararları üzerine mahkemelerce verilen direnme kararlarının da ilgili daireye gönderilmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır. Böylelikle, 5271 sayılı Kanunun 307 nci maddesinde yapılan değişikliğin mevcut dosyalar bakımından uygulanmasında ortaya çıkacak tereddüdün giderilmesi sağlanmaktadır.

MADDE 40- Adli Sicil Kanununun 4 üncü maddesinde adli sicile kaydedilecek bilgiler düzenlenmiş olup, akıl hastalığı nedeniyle Türk Ceza Kanununun 32 nci maddesi uyarınca hükmedilen güvenlik tedbirlerinin kaydedilmesine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır.

Suç işleyen akıl hastalarının toplum güvenliği bakımından takibinin sağlanması, hak yoksunluğunun tespit edilebilmesi ve bu kişilerin tekrar suç işlemeleri halinde yapılacak işlemlerin belirlenmesi bakımından akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirlerinin adli sicil kayıtlarına işlenmesi zorunluluk arz etmektedir. Akıl hastalığı nedeniyle hükmedilen güvenlik tedbirlerinin adli sicil kaydına işlenmesini sağlamak amacıyla Adli Sicil Kanununun 4 üncü maddesine hüküm eklenmektedir.

MADDE 41- Uluslararası sözleşmeler gereğince Türk vatandaşları hakkında yabancı ülke mahkemelerince verilen kesinleşmiş mahkûmiyet kararları Adalet Bakanlığına intikal ettirmektedir. Adli Sicil Kanununun 2 nci maddesi ile 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendine göre yabancı mahkemelerce Türk vatandaşları hakkında verilen mahkûmiyet kararları, tanıma kararı olmaksızın adli sicil kaydına alınamamaktadır. Bu kararların mahkemelerce veya kamu kurum ve kuruluşlarınca mevzuatın öngördüğü hallerde görülebilmesi bakımından kaydedilmesi gerekmektedir. Bu nedenle Adli Sicil Kanununun 6 ncı maddesine fıkra eklemek suretiyle, Türk vatandaşları hakkında yabancı ülkelerde işlemiş oldukları suçlar nedeniyle yabancı ülke mahkemeleri tarafından verilen ve Türk hukukuna göre suç sayılan mahkûmiyet kararları için mahsus bir sicil oluşturulmaktadır. Bu kayıtların 13 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen hallerde ilgili yargı mercileri ile kamu kurum ve kuruluşlarına verilebilmesi sağlanmaktadır. Bu kararların adli sicile kaydedilmesi ve hak mahrumiyeti doğurması için Türk Ceza Kanununun 17 nci maddesine göre tanınması gerekmektedir. Ayrıca, bu kayıtlar 12 nci maddede belirtilen koşulların gerçekleşmesiyle adli sicil ve arşiv kayıtlarından tamamen silinecektir.

MADDE 42- Adli Sicil Kanununun 4 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirlerine ilişkin kararların adli sicile kaydedilmesi sağlandığından, Adli Sicil Kanununun 12 nci maddesine eklenen fıkra ile bu kayıtların adli sicilden silinmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 43- Madde ile, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda istinaf kanun yolu için öngörülen başvuru sınırı, günümüz ekonomik koşulları ve paranın satın alma gücü dikkate alınarak binbeşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına çıkarılmaktadır. Ayrıca maddi hukuka ilişkin diğer kanunlar uyarınca açılan tüm manevi tazminat davalarının, kişinin zedelenen haklarının azami seviyede korunması amacıyla istinaf kanun yolunda denetlenebilmesine imkân tanınmakta, bu konuda miktar veya değer sınırlamasına gidilmemektedir.

MADDE 44- Madde ile, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda temyiz kanun yolu için öngörülen başvuru sınırı, günümüz ekonomik koşulları ve paranın satın alma gücü dikkate alınarak yirmibeşbin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına çıkarılmaktadır.

MADDE 45- Madde ile, direnme kararlarının doğrudan Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna gönderilmesi uygulamasından vazgeçilmekte, bunun yerine direnme kararlarının öncelikle kararına direnilen daire tarafından incelenmesi usulü benimsenmektedir. Daire, direnme kararını yerinde gördüğü takdirde kendi kararını düzeltebilecek ve böylece hatasından dönebilecek; aksi takdirde dosyayı Hukuk Genel Kuruluna gönderecektir. Bu suretle Hukuk Genel Kurulu önüne gelecek dosyaların kısmen azaltılması ve iş yükünün hafifletilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 46- Madde ile, günümüz ekonomik koşulları ve paranın satın alma gücü dikkate alınarak Hukuk Muhakemeleri Kanununda düzenlenen bir kısım parasal sınırların her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılması hükme bağlanmaktadır.

MADDE 47- Madde ile, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı için ihtiyaç duyulan kadrolar ihdas edilmektedir.

GEÇİCİ MADDE 1- Madde ile, Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, hükme bağlanmış olmakla beraber henüz kesinleşmemiş olan dosyalarda, uzlaşma kapsamının genişlediğinden bahisle Yargıtay ceza daireleri tarafından bozma kararı verilemeyeceği belirtilmektedir. Uygulamada tereddüde düşülmemesi bakımından bu hüküm getirilmektedir. Ayrıca, 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesine göre hazırlanacak yönetmelik ve uzlaştırmacı listelerine ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

MADDE 48-Yürürlük maddesidir.

MADDE 49-Yürütme maddesidir.

ALT KOMİSYON RAPORU

ADALET KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

“Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/775)” 24/10/2016 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. Tasarı, Ankara Milletvekili ve Adalet Komisyonu Başkanı Ahmet İyimaya başkanlığında gerçekleştirilen Komisyonumuzun 12’nci toplantısında görüşülmüştür. Toplantıya Hükümeti temsilen Adalet Bakanı Bekir Bozdağ ile Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ve Türkiye Barolar Birliği temsilcileri katılmıştır. Tasarı detaylı incelenebilmesi amacıyla dokuz üyeden oluşan Alt Komisyonumuza havale edilmiştir.

Tasarı, Alt Komisyonumuzun 3/11/2016 tarihli toplantısında görüşülmüştür. Toplantıya Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Türkiye Barolar Birliği, Uluslararası İnsan Hakları Çocuk Merkezi, TCK Kadın Platformu temsilcileri ile Ankara Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Muharrem Özen ve İstanbul Kültür Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Bahri Öztürk katılmıştır.

Müzakereler esnasında Tasarı hakkında dile getirilen itirazlar şöyledir:

Trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçunun (TCK m. 179) ön ödeme kapsamından çıkarılması gerekir. Aksi takdirde son zamanlarda yaygınlaşan bu tarz eylemler bakımından caydırıcılık sağlanması mümkün olmayacaktır.

Türk Ceza Kanununun 103’üncü maddesinde öngörülen düzenlemelerin gözden geçirilmesi gerekmektedir. Zira Tasarının konuya ilişkin 13’üncü maddesi, 103’üncü maddede düzenlenen suçlara verilecek cezalar bakımından yeterli kademelendirme yapmamaktadır.

Duruşmaların fiili nedenler veya güvenlik gerekçesiyle başka yerde yapılmasına karar verilmesi durumunda, bu duruşmalar bakımından aleniyet sağlanması yönünde gerekli tedbirlerin alınması zorunluluğu getirilmelidir.

Ceza Muhakemesi Kanununun 105’inci maddesinde tutukluluğa itiraz edilmesi durumunda, istem hakkında karar verilmesi için öngörülen sürenin örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından on beş gün olarak belirlenmesi, tutuklama koruma tedbirinin niteliği göz önünde bulundurulduğunda çok uzundur.

Ceza Muhakemesi Kanununun 135’inci maddesinde düzenlenen koruma tedbirlerine yürürlükteki mevzuata göre ağır ceza mahkemesi karar verirken, değişiklik ile sulh ceza

hâkimine bu görev verilmektedir. Ancak anılan koruma tedbirinin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, ağır ceza mahkemeleri tarafından karar verilmesi uygun olacaktır.

Kaçak sanığın Cumhuriyet savcısına başvurmasını veya duruşmaya gelmesini sağlamak amacıyla Türkiye’de bulunan mallarına, hak ve alacaklarına amaçla orantılı olarak sulh ceza hâkimi kararıyla el konulmasına ve gerektiğinde idaresi için kayyım atanmasına imkân sağlanması, koruma tedbirlerinin ölçülü olması ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Tasarı hakkında ileri sürülen itirazlar incelenmiş ve aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır:

Trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçunun ön ödeme kapsamına alınması ve buna bağlı olarak kovuşturmaya yer olmadığına veya kamu davasının düşmesine karar verildiği tarihten itibaren beş yıl içinde ön ödemeye tabi yeni bir suçu işleyen fail hakkında bu hükme göre teklif edilecek ön ödeme miktarı yarı oranında artırılacak olduğundan, caydırıcılık konusunda bir sorun yaşanmayacağı düşünülmektedir.

Türk Ceza Kanununun 103’üncü maddesinde düzenlenen cezalar bakımından yeterli düzeyde kademelendirme yapılmıştır. Kaldı ki, çocukların korunması bakımından hukuk sistemimizde Çocuk Koruma Kanunu başta olmak üzere birçok düzenleme vardır ve bu konuda yapılacak değerlendirmelerin bütüncül bir yaklaşımla yapılmasında yarar vardır.

Duruşmaların fiili nedenler veya güvenlik gerekçesiyle başka yerde yapılmasına karar verilmesi, duruşmaların aleni yapılması kuralına bir hâlel getirmedığından bu noktada herhangi bir sorun yaşanmayacaktır.

Kaçak, hakkındaki soruşturmanın veya kovuşturmanın sonuçsuz kalmasını sağlamak amacıyla yurt içinde saklanan veya yabancı ülkede bulunan ve bu nedenle kendisi ulaşılamayan kişi olduğundan, burada kişinin kasten bir davranışı söz konusudur. Bu durumda da fiilin sonuçlarına katlanması gerekir.

Yapılan görüşmeler sırasında maddeler üzerinde yapılan kabuller aşağıdaki gibidir:

Tasarının çerçeve 1 ve 2’nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 3’üncü maddesi ile değiştirilmesi öngörülen İcra ve İflas Kanununun 363’üncü maddesinde hak ve malın değer veya miktarının beş bin Türk lirasını geçmesi durumunda istinaf yoluna başvurulabilmesine ilişkin parasal sınır, hak arama özgürlüğü bakımından yüksek görüldüğünden sınır, üç bin Türk lirası olarak değiştirilmiş ve madde yapılan değişiklik doğrultusunda kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 4’üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

İş mahkemeleri tarafından verilen kararlardan miktar ve değeri beş bin Türk lirasını geçmeyenlerin kesin olacağına ilişkin hüküm, 3'üncü maddedeki gerekçelerle üç bin Türk lirası olarak değiştirilmiş ve Tasarımın çerçeve 5'inci maddesi yapılan değişiklik doğrultusunda kabul edilmiştir.

Tasarımın çerçeve 6 ilâ 9'uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarımın çerçeve 10'uncu maddesi ile değiştirilmesi öngörülen Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 9'uncu maddesinde aşağıdaki gerekçelerle değişiklikler yapılmış ve madde yapılan değişiklikler doğrultusunda kabul edilmiştir:

Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı personeli yanında, eğitim ve öğretim hizmetlerinden faydalanılması uygun görülen diğer kişilere yönelik eğitim programları düzenlenebilmesi amacıyla birinci fıkraya değiştirilmiştir.

Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığınca, eğitim merkezleri haricinde başka mahâllerde de eğitim düzenlenebilmesi amacıyla altıncı fıkrada değişiklik yapılmıştır.

Eğitim Dairesi Başkanlığınca, eğitim merkezleri haricinde başka mahâllerde de eğitim düzenlenebileceği için sekizinci fıkrada yer alan "Eğitim merkezlerinde" ibaresi metninden çıkarılmıştır.

Dokuzuncu fıkrada düzenlenen Eğitim Kurulunun, Eğitim Dairesi Başkanlığınca, eğitim merkezleri haricinde başka mahâllerde yapılacak eğitimler için de temel ilkeleri belirlemesinin sağlanması amacıyla fıkranın ilk cümlesinde değişiklik yapılmıştır. Ayrıca yürütülecek eğitim ve öğretim faaliyetlerine ilişkin temel ilkeleri belirlemek üzere oluşturulan Eğitim Kurulunun üye sayısı artırılmıştır. Buna göre Teftiş Kurulu Başkanı ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Eğitim Kuruluna dâhil edilmiştir. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürünün 4769 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanununa göre kurulan Eğitim Kurulunun üyesi olması, Teftiş Kurulu Başkanının da denetim faaliyetleri sonucunda personeli denetlemesi dikkate alınarak, tecrübelerinden istifade edilebilmesi amacıyla belirtilen kişiler, Eğitim Kurulu üyesi yapılmıştır.

Kurulun hukukçulardan oluşması sebebiyle Yükseköğretim Kurulunun hukuk fakültelerinin öğretim üyeleri arasından belirlediği bir üye yerine, Eğitim Kurulunun misyonu ve görevi nazara alınarak eğitim bilimleri alanında görev yapan öğretim üyeleri arasından seçeceği bir üyenin Kurula katılması amaçlanmıştır. Bununla birlikte, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu ile Danıştay Başkanlık Kurulunun, Eğitim Kuruluna kendi üyeleri yerine Yargıtay ve Danıştay üyeleri arasından birer üye seçmeleri hükme bağlanmaktadır. Böylelikle,

Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu ile Danıştay Başkanlık Kurulu, eğitim konularında tecrübe sahibi yüksek mahkeme üyelerini Eğitim Kuruluna üye olarak seçebilecektir.

Ayrıca seçimle gelen üyelerin herhangi bir sebeple üyelikten ayrılması hâlinde yeni seçilecek üyelerin görev süresi hususunda meydana gelebilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla yeni seçilen üyenin yerine seçildiği üyenin kalan süresini tamamlayacağı açıkça düzenlenmiştir.

Tasarının çerçeve 11 ilâ 13'üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 14'üncü maddesi ile Türk Ceza Kanununun 157'nci maddesinde değişiklik öngörülmekte ve dolandırıcılık suçuna verilecek cezanın alt sınırının bir yıldan iki yıla yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Ancak cezanın üst sınırının beş yıla kadar olması ve Türk Ceza Kanununun 61'inci maddesi çerçevesinde somut olay göre cezanın, üst sınıra kadar yükseltebilmesi imkânı karşısında, bir yıllık alt sınır yeterli görülmüştür. Bu kapsamda çerçeve 14'üncü madde Tasarıdan çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Tasarının çerçeve 15'inci maddesi ile değiştirilmesi öngörülen Türk Ceza Kanununun 158'inci maddesinde nitelikli dolandırıcılık suçu için öngörülen hapis cezasının alt ve üst sınırları yükseltilmiş ve suçun üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hâlinde verilecek cezanın yarı oranında ve suç işlemek amacıyla teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde verilecek cezanın bir kat artırılması amacıyla değişiklik yapılmıştır. Madde yapılan değişiklik ve teselsül doğrultusunda çerçeve 14'üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 16 ilâ 21'inci maddeleri, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 15 ilâ 20'nci maddeler olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 22'inci maddesi ile değiştirilmesi öngörülen Ceza Muhakemesi Kanununun 19'uncu maddesine eklenmesi öngörülen üçüncü fıkraya, duruşmanın fiili nedenlerle veya güvenlik gerekçesiyle başka bir yerde yapılmasına dair kararlara karşı itiraz yoluna gidilebileceğini göstermek ve bu kapsamda uygulamada tereddüt olmaması için “Bu karara karşı itiraz yolu açıktır.” hükmü eklenmiş ve madde yapılan değişiklik ve teselsül doğrultusunda çerçeve 21'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 23 ve 24'üncü maddeleri, yapılan teselsül doğrultusunda çerçeve 22 ve 23'üncü maddeler olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 25'inci maddesi ile değiştirilmesi öngörülen Ceza Muhakemesi Kanununun 112'nci maddesinde geçen “uygulanır” ibaresi, emredici hüküm yerine hâkime

takdir hakkı veren bir hüküm olarak düzenlenebilmesi amacıyla değiştirilerek kabul edilmiş ve madde yapılan teselsül neticesinde çerçeve 24'üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 26 ilâ 42'nci maddeleri, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 25 ilâ 41'inci maddeler olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 43'üncü maddesi ile değiştirilmesi öngörülen Hukuk Muhakemeleri Kanununun 341'inci maddesindeki beş bin Türk Lirası sınırı 3'üncü maddedeki değişiklik ile uyum sağlanması amacıyla üç bin Türk Lirası olarak değiştirilmiş ve madde yapılan teselsül doğrultusunda çerçeve 42'nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 44 ilâ 46'ncı maddeleri yapılan teselsül doğrultusunda çerçeve 43 ilâ 45'inci maddeler olarak kabul edilmiştir.

Bozma kararı üzerine ilk derece mahkemelerinin direnme kararı vermesi halinde dosyanın, doğrudan Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna gönderilmesi yerine öncelikle kararına direnilen daireye gönderilmesi amacıyla çerçeve 46'ncı madde ihdas edilmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Tasarının çerçeve 47'nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının geçici 1'inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 48 ve 49'uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarı hem imla kuralları hem de kanun yapım tekniği bakımından redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz Komisyon Başkanlığına saygı ile arz olunur. 4/11/2016

Başkan <i>Hakkı Köylü</i> Kastamonu	Üye <i>Ali Özkaya</i> Afyonkarahisar	Üye <i>Necati Yılmaz</i> Ankara (Muhalefet şerhi vardır)
Üye <i>Yılmaz Tunç</i> Bartın	Üye <i>Mizgin Irgat</i> Bitlis (Muhalefet şerhim vardır)	Üye <i>Hakan Çavuşoğlu</i> Bursa
Üye <i>Kadir Koçdemir</i> Bursa	Üye <i>Cemal Okan Yüksel</i> Eskişehir (Muh. şerhi vardır)	Üye <i>İbrahim Halil Yıldız</i> Şanlıurfa

ALT KOMİSYON METNİ

**CEZA MUHALEMESİ KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 39 uncu maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Asker kişiler hakkında yargı organlarınca Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar sebebiyle verilen tutuklama kararları, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 111 inci maddesinde belirtilen kurumlarda yerine getirilir. Asker kişiler hakkında diğer suçlardan verilen tutuklama kararları, asker kişiler bu sıfatlarını korudukları sürece askeri tutukevinde yerine getirilir.”

MADDE 2- 1632 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Sırf askeri suçlar ile hapis cezasının üst sınırı üç ayı geçen askeri suçlar hakkında, öndeme hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 3- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 363 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bin lirayı” ibaresi “üç bin Türk Lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 2004 sayılı Kanunun 364 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “onbin lirayı” ibaresi “elli bin Türk Lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 30/1/1950 tarihli ve 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bin lirayı” ibaresi “üç bin Türk Lirasını” şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan “beşbin lirayı” ibaresi “elli bin Türk Lirasını” şeklinde ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci ve üçüncü fıkralardaki parasal sınırlar her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların; o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların on Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz. Parasal sınırların uygulamasında davanın açıldığı tarihteki miktar esas alınır.”

MADDE 6- 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 92 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Suçun 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan olması durumunda, dördüncü fıkra hükümleri uygulanmaz ve yakalanan kişi adli kolluk görevlilerine teslim edilir.”

MADDE 7- 211 sayılı Kanununun 93 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Suçun Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan olması durumunda, kişi adli kolluk görevlilerine teslim edilir.”

MADDE 8- 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 80 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Suçun Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan olması durumunda, yakalanan kişi adli kolluk görevlilerine teslim edilir.”

MADDE 9- 29/3/1984 tarihli ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına (h) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (ı) bendi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“ı) Ceza muhakemesinde alternatif uyuşmazlık çözüm usullerinin geliştirilmesi ve etkin uygulanması amacıyla çalışmalar yapmak,”

“Birinci fıkranın (ı) bendindeki görevleri yerine getirmek amacıyla Genel Müdürlük bünyesinde Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı kurulur. Bu Başkanlık;

a) Önödeme, uzlaştırma ve kamu davasının açılmasının ertelenmesi gibi alternatif usullerin etkin şekilde uygulanmasını sağlamak,

b) Görev alanıyla ilgili olarak uygulamayı takip etmek ve ortaya çıkan sorunların nedenlerini araştırarak çözüm önerilerini Bakanlığa sunmak,

c) Uzlaştırmacı temel eğitimine ilişkin usul ve esaslar ile eğitim verecek kurum ve kuruluşların niteliklerini belirlemek ve bunlara izin verilmesini Bakanlığın onayına sunmak, bu kurum ve kuruluşları listelemek ve elektronik ortamda yayımlamak,

d) Uzlaştırmacı eğitimi sonunda yapılacak sınavın usul ve esaslarını belirlemek ve sınavları yapmak,

e) Uzlaştırmacı siciline kabule ilişkin usul ve esasları belirlemek, uzlaştırmacıların sicile kabulüne ve sicilden çıkarılmasına karar vermek, sicile kayıtlı uzlaştırmacıları, görev yapmak istedikleri Cumhuriyet başsavcılıklarına göre listelemek,

f) Uzlaştırmacılara verilecek dosyaların tevzi esasları ile aylık olarak verilebilecek azamî dosya sayısını belirlemek,

g) Uzlaştırmacıların denetimine ve performansına ilişkin usul ve esasları belirlemek,

ı) Alternatif usuller konusunda kamuoyunu bilgilendirici çalışmalar yapmak,

i) Ulusal veya uluslararası düzeyde bilimsel toplantılar düzenlemek, bu nitelikteki çalışmaları teşvik etmek ve desteklemek,

j) Görev alanına giren istatistiklerin derlenmesi ve yayımı konusunda Bakanlığın ilgili birimleriyle işbirliği hâlinde çalışmak,

k) Görev alanıyla ilgili kamu ya da özel kurum veya kuruluşlarla işbirliği yapmak,

l) Uzlaştırımcı Asgari Ücret Tarifesini hazırlamak,

görevlerini yerine getirir.”

MADDE 10- 2992 sayılı Kanunun 34/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “hizmet içi eğitim programları,” ibaresi “hizmet içi eğitim programları ile eğitim ve öğretim hizmetlerinden faydalanması uygun görülen diğer kişilere yönelik eğitim programları,” şeklinde değiştirilmiş, altıncı fıkrasında yer alan “Eğitim merkezlerinde” ibaresi fıkra metninden çıkarılmış ve “uzman psikolog” ibaresi “psikolog” şeklinde değiştirilmiş, sekizinci fıkrasında yer alan “Eğitim merkezlerinde adaylık,” ibaresi “Adaylık,” şeklinde değiştirilmiş ve dokuzuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yürütülecek eğitim ve öğretim faaliyetlerine ilişkin temel ilkeleri belirlemek amacıyla Adalet Bakanının başkanlığında, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Teftiş Kurulu Başkanı, Personel Genel Müdürü, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü, Eğitim Dairesi Başkanı, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunun Yargıtay üyeleri arasından seçeceği bir üye, Danıştay Başkanlık Kurulunun Danıştay üyeleri arasından seçeceği bir üye, Türkiye Adalet Akademisi Eğitim Merkezi Başkanı, Yükseköğretim Kurulunun Türkiye’deki üniversitelerin eğitim bilimleri alanında görev yapan öğretim üyeleri arasından seçeceği bir üye, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun en az on beş yıl fiilen mesleği icra etmiş avukatlar arasından seçeceği bir üyeden oluşan Eğitim Kurulu kurulur. Seçimle gelen üyelerin görev süresi dört yıl olup süresi dolan üyeler tekrar seçilebilir. Seçimle gelen üyelerin herhangi bir sebeple üyelikten ayrılması hâlinde yeni seçilecek üye, yerine seçildiği üyenin kalan süresini tamamlar. Kurul yılda en az bir kez toplanır. Başkan gerekli gördüğü takdirde Kurulu toplantıya çağırabilir. Kurulun sekretarya hizmetleri Eğitim Dairesi Başkanlığınca yürütülür. Adalet Bakanının bulunmadığı durumlarda Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurula başkanlık eder. 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla Eğitim Kurulu üyelerine her toplantı için (1000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur ücreti ve huzur hakkı ödenir. Kurul toplantılarına alanlarında uzman kişi veya kişiler davet edilebilir.”

MADDE 11- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Eşyanın üzerinde iyiniyetli üçüncü kişiler lehine tesis edilmiş sınırlı ayni hakkın bulunması hâlinde müsadere kararı, bu hak saklı kalmak şartıyla verilir.”

MADDE 12- 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç ayı” ibaresi “bir yılı” şeklinde, “yirmi” ibaresi “otuz” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş, dördüncü fıkrasında yer alan “üç ayı” ibaresi “bir yılı” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Taksirli suçlar hariç olmak üzere, önödemeye bağlı olarak kovuşturmaya yer olmadığına veya kamu davasının düşmesine karar verildiği tarihten itibaren beş yıl içinde önödemeye tabi bir suç işleyen faile bu fıkra uyarınca teklif edilecek önödeme miktarı yarı oranında artırılır.”

“(6) Bu madde hükümleri, 179 uncu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçu bakımından da uygulanır.

(7) Ödemede bulunulması üzerine verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlar ile düşme kararları, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi hâlinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.”

MADDE 13- 5237 sayılı Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci ve ikinci cümleleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş ve maddenin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir.”

“Mağdurun oniki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza, istismar durumunda on yıldan, sarkıntılık durumunda beş yıldan az olamaz.”

“(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, onaltı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükümlenir. Mağdurun oniki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza onsekiz yıldan az olamaz.”

MADDE 14- 5237 sayılı Kanununun 158 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş, fıkrada yer alan “iki yıldan yedi yıla” ibaresi “üç yıldan on yıla” şeklinde, “(j) ve (k)” ibaresi “(j), (k) ve (l)” şeklinde ve “üç yıldan” ibaresi “dört yıldan” şeklinde değiştirilmiştir ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(l) Kişinin, kendisini kamu görevlisi veya banka, sigorta ya da kredi kurumlarının çalışanı olarak tanıtmaması veya bu kurum ve kuruluşlarla ilişkili olduğunu söylemesi suretiyle,”

(3) Bu madde ile 157 inci maddede yer alan suçların, üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında; suç işlemek için teşkil bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde verilecek ceza bir kat artırılır.”

MADDE 15- 5237 sayılı Kanununun 174 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç yıldan” ibaresi “dört yıldan” şeklinde, “maddelerin imalinde, işlenmesinde veya kullanılmasında gerekli olan malzeme ve teçhizatı ihraç eden” ibaresi “maddeleri imal etmek, işlemek veya kullanmak amacıyla, gerekli olan malzeme ve teçhizatı ithal eden, ihraç eden, satışa arz eden, başkalarına veren, nakleden, depolayan, satın alan, kabul eden veya bulunduran” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “yarı oranında” ibaresi “bir kat” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 5237 sayılı Kanunun 179 uncu maddesinin ikinci fıkrasına “idare eden kişi,” ibaresinden sonra gelmek üzere “üç aydan” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- 5237 sayılı Kanunun 192 nci maddesinin dördüncü fıkrasına “makamlara” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya sağlık kuruluşlarına” ibaresi ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu durumda kamu görevlileri ile sağlık mesleği mensuplarının 279 uncu ve 280 inci maddeler uyarınca suçu bildirme yükümlülüğü doğmaz.”

MADDE 18- 5237 sayılı Kanunun 227 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(3) Fuhşu kolaylaştırmak veya fuhşa aracılık etmek amacıyla hazırlanmış görüntü, yazı ve sözleri içeren ürünleri veren, dağıtan veya yayan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis ve ikiyüz günden iki bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 19- 5237 sayılı Kanunun 228 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir yıla kadar hapis ve” ibaresi “bir yıldan üç yıla kadar hapis ve ikiyüz günden aşağı olmamak üzere” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 20- 5237 sayılı Kanunun 297 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(2) Birinci fıkra kapsamı dışında kalan;

a) Firarı kolaylaştırıcı her türlü alet ve malzemeyi,

b) Her türlü saldırı ve savunma araçları ile yangın çıkarmaya yarayan malzemeyi,

c) Alkol içeren her türlü içeceği,

d) Kumar oynanmasına olanak sağlayan eşya ve malzemeyi,

e) 188 inci maddede tanımlanan suçlar saklı kalmak üzere, yeşil reçeteye tabi ilaçları,

f) Kurum idaresince incelenmek üzere alınanlar hariç, mahkemelerce yasaklanmış veya suç örgütlerini temsil eden yayın, afiş, pankart, resim, sembol, işaret, doküman ve benzeri malzemeler ile örgütsel haberleşme araçlarını,

g) Yetkili makamlarca izin verilenler hariç, ses ve görüntü almaya yarayan araçları,

ceza infaz kurumuna veya tutukevine sokan, buralarda bulunduran veya kullanan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 21- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 19 uncu maddesinin başlığı “Davanın nakli ve duruşmanın başka yerde yapılması” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Mahkeme, fiili sebepler veya güvenlik gerekçesiyle duruşmanın il sınırları içinde başka bir yerde yapılmasına karar verebilir. Bu karara karşı itiraz yolu açıktır.”

MADDE 22- 5271 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına “veya” ibaresinden sonra gelmek üzere “vücut dokunulmazlığına karşı kasten işlenen suçlar hariç olmak üzere” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 23- 5271 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“103 üncü maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi uyarınca yapılan istemler hariç olmak üzere örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından bu süre onbeş gün olarak uygulanır.”

MADDE 24- 5271 sayılı Kanunun 112 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu hüküm, azami tutukluluk süresinin dolması nedeniyle verilen adli kontrol tedbirinin ihlali hâlinde de uygulanabilir.”

MADDE 25- 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendine “(madde 79, 80)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile organ veya doku ticareti (madde 91)” ibaresi ve aynı bende (12) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş, diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiş ve maddenin dokuzuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“13. Tefecilik (madde 241),”

“(9) Bu madde hükmüne göre elkoymaya ve onuncu fıkraya uyarınca kayyım atanmasına ancak hâkim karar verebilir.”

MADDE 26- 5271 sayılı Kanunun 135 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesi” ibaresi “hâkim” şeklinde, “mahkemenin” ibaresi “hâkimin” şeklinde, “mahkeme” ibareleri “hâkim” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkranın son iki cümlesi yürürlükten kaldırılmış; dördüncü fıkrasında yer alan “mahkeme” ibaresi “hâkim” şeklinde değiştirilmiş; altıncı fıkrasına “hâkim” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı” ibaresi ve aynı fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiş; sekizinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendine “(madde 79, 80)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile organ veya doku ticareti (madde 91)” ibaresi eklenmiş, aynı bendin (6) numaralı alt bendine “(madde 148, 149)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile nitelikli dolandırıcılık (madde 158)” ibaresi ve aynı bende (11) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş ve diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“Cumhuriyet savcısı kararını yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde kayıtlar derhâl imha edilir.”

“12. Tefecilik (madde 241),”

MADDE 27- 5271 sayılı Kanunun 139 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesince oy birliğiyle” ibaresi “hâkim tarafından” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkranın son cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve yedinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “Uyuşturucu” ibaresi “Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediğine bakılmaksızın uyuşturucu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 28- 5271 sayılı Kanununun 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendine “(madde 79, 80)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile organ veya doku ticareti (madde 91)” ibaresi, (3) numaralı alt bendine “(madde 148, 149)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile nitelikli dolandırıcılık (madde 158)” ibaresi ve aynı bende (8) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş ve diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasında yer alan “mahkeme” ibaresi “hâkim” şeklinde değiştirilmiştir.

“9. Tefecilik (madde 241),”

“(2) Teknik araçlarla izlemeye hâkim, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilir. Cumhuriyet savcısı tarafından verilen kararlar yirmidört saat içinde hâkim onayına sunulur. Hâkim kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde kayıtlar derhâl imha edilir.”

MADDE 29- 5271 sayılı Kanununun 191 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) İddianame veya iddianame yerine geçen belgede yer alan suçlamanın dayanağını oluşturan eylemler ve deliller ile suçlamanın hukuki nitelendirmesi anlatılır,”

MADDE 30- 5271 sayılı Kanununun 202 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “okunması” ibaresi “anlatılması” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 31- 5271 sayılı Kanununun 232 nci maddesinin üçüncü fıkrasına “Hükümün gerekçesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve varsa karşı oy gerekçesi” ibaresi eklenmiş ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) Hüküm sonucu tefhim edildikten sonra gerekçeli karar imzalanmadan, hâkim ölür veya herhangi bir sebeple kararı imzalayamayacak hâle düşerse, yeni hâkim, tefhim edilen hükme uygun olarak gerekçeli kararı bizzat yazarak imzalar. Toplu mahkemelerde böyle bir durumun gerçekleşmesi hâlinde, hüküm diğer hâkimler tarafından imzalanır ve başkan veya en kıdemli hâkim tarafından, hükümün altına diğer hâkimin imza edemesinin sebebi yazılarak imza olunur.”

MADDE 32- 5271 sayılı Kanununun 247 nci maddesinin birinci fıkrasına “Hakkındaki” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturmanın veya” ibaresi, “bu nedenle” ibaresinden sonra gelmek üzere “Cumhuriyet savcısı veya” ibaresi, ikinci fıkrasına “dolayı” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturma veya” ibaresi, “olan” ibaresinden sonra gelmek üzere “şüpheli veya” ibaresi, “yetkili” ve “ise,” ibarelerinden sonra gelmek üzere “Cumhuriyet savcısı veya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 33- 5271 sayılı Kanununun 248 inci maddesinin birinci fıkrasına “sanığın” ibaresinden sonra gelmek üzere “Cumhuriyet savcısına başvurmasını veya” ibaresi ve “orantılı olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi veya” ibaresi eklenmiş; ikinci fıkrasının (a) bendine (16) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş, diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiş; üçüncü fıkrasına “ilânına” ibaresinden sonra gelmek üzere “sulh ceza hâkimince veya” ibaresi eklenmiş ve altıncı fıkrasında yer alan “Mahkeme” ibaresi “Sulh ceza hâkimi veya mahkeme” şeklinde değiştirilmiştir.

“17. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 310, 311, 312, 313),”

MADDE 34- 5271 sayılı Kanununun 253 üncü maddesinin başlığı “Uzlaştırma” şeklinde değiştirilmiş; maddenin birinci fıkrasının (b) bendine mevcut (2) ve (3) numaralı alt bentlerinden sonra gelmek üzere sırasıyla aşağıdaki alt bentler eklenmiş ve diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş; üçüncü fıkrasında yer alan “etkin pişmanlık hükümlerine yer verilen suçlar ile” ibaresi madde metninden çıkarılmış; dördüncü fıkrasında yer alan “halinde, Cumhuriyet savcısı veya talimatı üzerine adli kolluk görevlisi” ibaresi “ve kamu davası açılması için yeterli şüphenin bulunması hâlinde, dosya uzlaştırma bürosuna gönderilir. Büro tarafından görevlendirilen uzlaştırmacı” şeklinde ve “Cumhuriyet savcısı” ibaresi “Uzlaştırmacı,” şeklinde değiştirilmiş; dokuzuncu fıkrası yürürlükten kaldırılmış; onbirinci ve onikinci fıkralarında yer alan “Cumhuriyet savcısı” ibaresi “Uzlaştırma bürosu” şeklinde değiştirilmiş; onbeşinci ve yirmibirinci fıkralarında yer alan “Cumhuriyet savcısına” ibareleri “uzlaştırma bürosuna” şeklinde değiştirilmiş ve onbeşinci fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş; yirmiikinci fıkrasının birinci cümlesi ile yirmidördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“3. Tehdit (madde 106, birinci fıkra),”

“5. Hırsızlık (madde 141),

6. Dolandırıcılık (madde 157),”

“c) Mağdurun veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması koşuluyla, suçta sürüklenen çocuklar bakımından ayrıca, üst sınırı üç yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar.”

“Uzlaştırma bürosu soruşturma dosyasını, raporu ve varsa yazılı anlaşmayı Cumhuriyet savcısına gönderir.”

“Uzlaştırmacıya Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen tarifeye göre ücret ödenir.”

“(24) Her Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde uzlaştırma bürosu kurulur ve yeteri kadar Cumhuriyet savcısı ile personel görevlendirilir. Uzlaştırmacılar, avukatların veya hukuk öğrenimi görmüş kişilerin yer aldığı, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen uzlaştırmacı listelerinden görevlendirilir. Uzlaştırmacı, hazırladığı raporu, tutanakları ve varsa yazılı anlaşmayı büroya gönderir. Uzlaştırma süreci sonunda soruşturma dosyaları, uzlaştırma bürosunda görevli Cumhuriyet savcıları tarafından sonuçlandırılır.”

“(25) Uzlaştırmacıların nitelikleri, eğitimi, sınavı, görev ve sorumlulukları, denetimi, eğitim verecek kişi, kurum ve kuruluşların nitelikleri ve denetimleri ile uzlaştırmacı sicili, uzlaştırmacılar ve eğitim kurumlarının listelerinin düzenlenmesi, Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde kurulan uzlaştırma bürolarının çalışma usul ve esasları, uzlaştırma teklifi ile müzakere usulü, uzlaştırma anlaşması ve raporda yer alacak konular ile uygulamaya dair diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 35- 5271 sayılı Kanununun 254 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “uzlaştırma işlemleri” ibaresi “kovuşturma dosyası, uzlaştırma işlemlerinin” şeklinde ve “göre, mahkeme tarafından yapılır.” ibaresi “göre yerine getirilmesi için uzlaştırma bürosuna gönderilir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 36- 5271 sayılı Kanunun 307 nci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Direnme kararları, kararına direnilen daireye gönderilir. Daire, mümkün olan en kısa sürede direnme kararını inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderir. Direnme üzerine Yargıtay Ceza Genel Kurulunca verilen kararlara karşı direnilemez.”

MADDE 37- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 33 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları ile diğer kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde kalan tutuklu ve hükümlülerle ilgili olarak ceza infaz kurumlarında düzenlenen tutanaklara, ilgili görevlinin açık kimliği yerine sadece sicil numarası yazılır. Bu kapsamdaki kurum görevlilerinin ifadesine başvurulması hâlinde çıkarılan davetiye veya çağrı kâğıdı görevlinin işyeri adresine tebliğ edilir. Bu kişilere ait ifade ve duruşma tutanaklarında adres olarak sadece işyeri adresi gösterilir.”

MADDE 38- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- (1) Bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen kararlarla ilgili Yargıtay ceza daireleri tarafından verilen bozma kararları üzerine mahkemelerce verilen direnme kararları, kararına direnilen daireye gönderilir.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtay Ceza Genel Kurulunda bulunan dosyalar kararına direnilen daireye gönderilir.

(3) Daire, mümkün olan en kısa sürede direnme kararını inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderir.”

MADDE 39- 25/5/2005 tarihli ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“k) Akıl hastalığı nedeniyle hükmedilen güvenlik tedbirlerine ilişkin kararlar,”

MADDE 40- 5352 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Türk vatandaşları hakkında yabancı ülke mahkemeleri tarafından verilerek kesinleşmiş ve Türk kanunlarına göre suç sayılan fiillerden dolayı ceza veya güvenlik tedbirlerine ilişkin mahkûmiyet kararları adli sicilde bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu mahkûmiyet kararlarının adli sicile kaydedilmesi ve hak mahrumiyeti doğurması için 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 17 nci maddesi uyarınca tanınması gerekir. Mahsus sicildeki kayıtlar, 13 üncü maddenin birinci fıkrasına göre verilebilir ve 12 nci maddeye göre silinir.”

MADDE 41- 5352 sayılı Kanunun 12 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Akıl hastalığı nedeniyle hükmedilen güvenlik tedbirlerine ilişkin kayıtlar, infazının tamamlanmasıyla tamamen silinir.”

MADDE 42- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 341 inci maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “binbeşyüz” ibareleri “üç bin” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak manevi tazminat davalarında verilen kararlara karşı, miktar veya değere bakılmaksızın istinaf yoluna başvurulabilir.”

MADDE 43- 6100 sayılı Kanunun 362 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile ikinci fıkrasında yer alan “yirmibeşbin” ibareleri “elli bin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 44- 6100 sayılı Kanunun 373 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “Yargıtay Hukuk Genel Kurulunca yapılır.” ibaresi “kararına direnilen dairece yapılır. Direnme kararı öncelikle incelenir. Daire, direnme kararını yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna gönderir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 45- 6100 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Parasal sınırların artırılması

EK MADDE 1- (1) 200 üncü, 201 inci, 341 inci, 362 nci ve 369 uncu maddelerdeki parasal sınırlar her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların; o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların on Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz.

(2) 200 üncü ve 201 inci maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında hukuki işlemin yapıldığı, 341 inci ve 362 nci maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında davanın açıldığı ve 369 uncu maddedeki parasal sınırın uygulanmasında temyize başvurulduğu tarihteki miktar esas alınır.”

MADDE 46- 6100 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen kararlarla ilgili Yargıtay hukuk daireleri tarafından verilen bozma kararları üzerine mahkemelerce verilen direnme kararları, kararına direnilen daireye gönderilir.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtay Hukuk Genel Kurulunda bulunan dosyalar kararına direnilen daireye gönderilir.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtay Hukuk Genel Kurulunda bulunan ve 30/1/1950 tarihli ve 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun geçici 2 nci maddesi uyarınca ilgili daire tarafından incelenen dosyalar kararına direnilen daireye yeniden gönderilmez.

(4) Daire, mümkün olan en kısa sürede direnme kararını inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna gönderir.”

MADDE 47- Ekli (1) ve (2) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükümünde Kararnamenin eki (I) ve (II) sayılı cetvelinin Adalet Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla hükme bağlanmış olmakla beraber henüz kesinleşmemiş olan dosyalarda, uzlaştırma kapsamının genişlediğinden bahisle bozma kararı verilemez.

(2) Ceza Muhakemesi Kanununun 253 üncü maddesine ilişkin yönetmelik bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç altı ay içinde çıkarılır ve yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç altı ay içinde uzlaştırmacı listeleri oluşturulur. Adalet Bakanlığı tarafından bu listelere uygun uzlaştırmacı görevlendirmesi amacıyla bir ilan yapılır. İlan yapılmaya kadar, Ceza Muhakemesi Kanununun 253 üncü maddesinde bu Kanunla yapılan değişiklik öncesinde öngörülen usule göre belirlenen uzlaştırmacılardan görevlendirme yapılmasına devam olunur ve bu uzlaştırmacılar görevlerini tamamlar.

MADDE 48- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 49- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : ADALET BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(MESLEK MENSUPLARI)

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAMI
Daire Başkanı	1	1	1
Tetkik Hâkimi	1	3	3
Tetkik Hâkimi	2	3	3
Tetkik Hâkimi	3	4	4
TOPLAM		11	11

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : ADALET BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAMI
GİH	Şube Müdürü	1	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	4	4
	TOPLAM		13	13

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No: 1/775

Karar No: 6

14/11/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/775)” 24/10/2016 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. Tasarı, Ankara Milletvekili ve Adalet Komisyonu Başkanı Ahmet İyimaya başkanlığında gerçekleştirilen Komisyonumuzun 12’nci toplantısında görüşülmüştür. Toplantıya Hükümeti temsilen Adalet Bakanı Bekir Bozdağ ile Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ve Türkiye Barolar Birliği temsilcileri katılmıştır. Tasarı detaylı incelenebilmesi amacıyla dokuz üyeden oluşan Alt Komisyona havale edilmiştir.

Tasarı, Alt Komisyonun 3/11/2016 tarihli toplantısında görüşülmüştür. Toplantıya Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Türkiye Barolar Birliği, Uluslararası İnsan Hakları Çocuk Merkezi, TCK Kadın Platformu temsilcileri ile Ankara Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Muharrem Özen ve İstanbul Kültür Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Bahri Öztürk katılmıştır.

Alt Komisyon tarafından tanzim edilen rapor 4/11/2016 tarihinde Komisyonumuza sunulmuştur.

Komisyonumuz, 9/11/2016 tarihli toplantısında Alt Komisyon tarafından tanzim edilen rapor ve metin üzerinden görüşmelerine devam etmiştir. Toplantıya Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Türkiye Barolar Birliği temsilcileri ile Ankara Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Muharrem Özen ve İstanbul Kültür Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Bahri Öztürk katılmıştır.

Görüşmelerin tamamı tutanağa bağlanmıştır. İhtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca Genel Kurul çalışmalarında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Giresun Milletvekili Sabri Öztürk, İstanbul Milletvekili Serap Yaşar ve Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Halil Yıldız özel sözcü seçilmişlerdir.

Tasarı ile ilgili olarak Alt Komisyon toplantısında ifade edilen ve Alt Komisyon tarafından tanzim edilen rapora yansıyan itirazlar, Komisyonumuzda da tekrarlanmıştır. Bu bağlamda müzakereler esnasında Tasarının geneli ve maddeleri hakkında dile getirilen itirazlar şöyledir:

Tasarının çerçeve 2’nci maddesi ile Askeri Ceza Kanununun ek 8’inci maddesinde öngörülen değişiklik ile sırf askeri suçlar ile hapis cezasının üst sınırı üç ayı geçen askeri suçlar hakkında, öndeme hükümlerinin uygulanmaması amaçlanmaktadır. Benzer cezayı gerektiren diğer suçlar bakımından öndeme uygulanabilirken maddede belirtilen suçlar bakımından öndeme uygulanmaması eşitlik ilkesine aykırıdır.

Tasarının çerçeve 4’üncü maddesi ile değiştirilmesi öngörülen İcra ve İflas Kanununun 364’üncü maddesi ile bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerince verilen nihai kararlara karşı temyiz yoluna başvurulmada miktar ve değer bakımından sınır, elli bin Türk lirasına yükseltilmektedir. Ülkemizdeki gelir düzeyi ve gelir dağılımdaki adaletsizlikler göz önünde bulundurulduğunda belirtilen parasal sınır, hak arama özgürlüğünü sınırlayıcı niteliktedir.

Trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçunun (TCK m. 179) ön ödeme kapsamında çıkarılması gerekir. Aksi takdirde son zamanlarda yaygınlaşan bu tarz eylemler bakımından caydırıcılık sağlanması mümkün olmayacaktır.

Duruşmaların fiili nedenler veya güvenlik gerekçesiyle başka yerde yapılmasına karar verilmesi durumunda, bu duruşmalar bakımından aleniyet sağlanması yönünde gerekli tedbirlerin alınması zorunluluğu getirilmelidir. Ayrıca duruşmaların belirtilen nedenlerle aynı il içinde başka yerlerde yapılmasına karar verme yetkisi, yargılamayı yapacak mahkeme dışında bir merci tarafından verilmelidir. Aksi takdirde keyfi uygulamaların önü açılabilir.

Ceza Muhakemesi Kanununun 105'inci maddesinde tutukluluğa itiraz edilmesi durumunda, istem hakkında karar verilmesi için öngörülen sürenin örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından yedi gün olarak belirlenmesi, tutuklama koruma tedbirinin niteliği göz önünde bulundurulduğunda çok uzundur.

Ceza Muhakemesi Kanununun 135'inci maddesinde düzenlenen koruma tedbirlerine yürürlükteki mevzuata göre ağır ceza mahkemesi karar verirken, değişiklik ile bu görev sulh ceza hâkimine verilmektedir. Ancak anılan koruma tedbirinin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, ağır ceza mahkemeleri tarafından karar verilmesi uygun olacaktır.

Kaçak sanığın Cumhuriyet savcısına başvurmasını veya duruşmaya gelmesini sağlamak amacıyla Türkiye'de bulunan mallarına, hak ve alacaklarına amaçla orantılı olarak sulh ceza hâkimi kararıyla el konulmasına ve gerektiğinde idaresi için kayyım atanmasına imkân sağlanması, koruma tedbirlerinin ölçülü olması ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Tasarı hakkında ileri sürülen itirazlar incelenmiş ve aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır:

Sırf askeri suçlar ile hapis cezasının üst sınırı üç ayı geçen askeri suçlar hakkında, önödeme hükümlerinin uygulanmaması, askeri disiplinin tesis edilmesi bakımından gerekli bir düzenlemedir ve eşitlik ilkesi bakımından herhangi bir sakınca barındırmamaktadır.

Tasarının çerçeve 4'üncü maddesi ile değiştirilmesi öngörülen İcra ve İflas Kanununun 364'üncü maddesi temyiz yoluna başvurulabilme miktar ve değer bakımından sınırın elli bin Türk lirasına yükseltilmesinin hak arama özgürlüğünü sınırlayıcı bir nitelikte olduğu belirtilmişse de bu sınır daha önce bölge adliye mahkemeleri hukuk dairelerince verilen kararlara ilişkin olduğundan (istinaf incelemesinden geçtiğinden) böyle bir durum söz konusu olmayacaktır. Bir diğer ifadeyle daha önce bir kanun yolu incelemesinden geçmiş olan kararlar bakımından belirtilen sınır, Komisyonumuzca makul seviyede görülmüştür. Kaldı ki, kanun yoluna başvurulmasına kimi sınırların getirilmesinin hak arama özgürlüğünün ihlali sonucunu doğurmayacağına Anayasa Mahkemesi daha önceki kimi kararlarında vurgulamıştır¹.

¹ “Anayasa'nın 142. maddesinde, mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir denilerek bu alanların Anayasa'ya uygun olarak düzenlenmesi yasama organına bırakılmıştır. Öteki temel hak ve hürriyetler gibi, hak arama hürriyeti de kamu yararı dikkate alınarak sınırlanabilir.

Yasa koyucu, itiraz konusu kuralla, miktar veya değeri yüzbin lirayı geçmeyen taşınır mal ve alacak davalarına ilişkin nihai kararların kesin olmasını davaları süratlendirmek ve Yargıtayın yükünü hafifletmek düşüncesiyle kabul etmiş; bu kararların bir kere de Yargıtay'ca incelenmesinde kamu yararı görmemiştir.

Kaldığı, Anayasa'da bütün mahkeme kararlarının bir ayırım gözetilmeksizin üst mahkemeden geçmesini zorunlu kılan bir hüküm de mevcut bulunmamaktadır. Esasen yargı denetiminde sonsuzluk hiçbir zaman söz konusu olamaz; bir yerde kesilmesi gerekir. Nitekim kimi kanunlarda kanun yolları gereklere göre düzenlenmiş ve kimi kararların kesin olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan, adliye mahkemelerince verilen bütün kararların Yargıtay'ca incelenmesini istemek, bir anlamda ilk derece hâkimlerine güvensizliğin ifadesi kabul edilebilir. Bu güvensizliğin ise, hiçbir haklı nedeni olamaz.” Anayasa Mahkemesi, 1985/23 E, 1896/2 K, 20/1/1986 T.

Trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçunun önödeme kapsamına alınması ve buna bağlı olarak kovuşturmaya yer olmadığına veya kamu davasının düşmesine karar verildiği tarihten itibaren beş yıl içinde önödemeye tabi yeni bir suç işleyen fail hakkında önödeme hükümleri uygulanmayacağından, caydırıcılık konusunda bir sorun yaşanmayacağı düşünülmektedir.

Duruşmaların fiili nedenler veya güvenlik gerekçesiyle başka yerde yapılmasına karar verilmesi, duruşmaların aleni yapılması kuralına bir hanel getirmedığından bu noktada herhangi bir sorun yaşanmayacaktır. Bu madde bazı zaruretlar sonucunda ortaya çıkmış olup, çok istisnai durumlarda uygulanacaktır. Bir diğler ifadeyle her hangi bir nedenle duruşmaların nakli bu düzenlemenin amacı değildir.

Kaçak, hakkındaki soruşturmanın veya kovuşturmanın sonuçsuz kalmasını sağlamak amacıyla yurt içinde saklanan veya yabancı ülkede bulunan ve bu nedenle kendisi ulaşılabilen kişi olduğundan, burada kişinin kasten bir davranışı söz konusudur. Bu durumda da fiilin sonuçlarına katlanması gerekir.

Yapılan görüşmeler sırasında maddeler üzerinde yapılan değişiklik ve kabuller aşağıdaki gibidir:

Alt Komisyon metninin çerçeve 1 ve 2'nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Alt komisyon metninin çerçeve 3'üncü maddesi, istinaf kanun yoluna başvuru için öngörülen parasal sınırın artırılması amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 4 ve 5'inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 6'ncı maddesi, yakalanan kişilerin adli kolluk görevlilerine teslim edilmesine karar verme yetkisinin kime ait olduğu hususunun açıklığa kavuşturulması amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 7'nci maddesi, yakalanan kişilerin adli kolluk görevlilerine teslim edilmesine karar verme yetkisinin kime ait olduğu hususunun açıklığa kavuşturulması amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 8'inci maddesi, yakalanan kişilerin adli kolluk görevlilerine teslim edilmesine karar verme yetkisinin kime ait olduğu hususunun açıklığa kavuşturulması amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 9 ila 11'inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 12'nci maddesi, trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçunun beş yıl içinde yeniden işlenmesi hâlinde fail hakkında bu suçtan dolayı önödeme uygulanmaması amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 13 ila 21'inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 22'nci maddesi, vücut dokunulmazlığına karşı kasten işlenen suçların, kanunda öngörülen cezasının üst sınırı iki yıldan az olsa bile tutuklama yasağı kapsamının dışına çıkarılması amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 23'üncü maddesi, örgütlü suçlar bakımından şüpheli veya sanığın salıverilme istemlerinin yedi gün içinde karara bağlanması amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 24'üncü maddesi, azami tutukluluk süresinin dolması nedeniyle tahliye edilen şüpheli veya sanıkların adli kontrol tedbirlerine uymamaları durumunda tutuklanabilmelerinin ve bu tutukluluk süresinin düzenlenmesi amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 25'inci maddesi Ceza Muhakemesi Kanununun 128'inci maddesinde düzenlenen taşınmazlara, hak ve alacaklara elkoyma tedbirinin suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu bakımından da uygulanabilmesi amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 26'ncı maddesi, Ceza Muhakemesi Kanununun 135'inci maddesinde düzenlenen iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması tedbirinin suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu bakımından da uygulanabilmesi amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 27'nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 28'inci maddesi, Ceza Muhakemesi Kanununun 140'inci maddesinde düzenlenen teknik araçlarla izleme tedbirinin suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu bakımından da uygulanabilmesi amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 29 ila 31'inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 32'nci maddesi, Ceza Muhakemesi Kanununun 247'inci maddesinde yapılan değişikliklerin zorunlu yansımalarının aynı maddenin ikinci fıkrasının (a) bendine de aktarılması amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 33'üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 34'üncü maddesi, uzlaştırmacıların hukuk fakültesi mezunları arasından belirlenmesi amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 35 ilâ 39'uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 40'inci maddesi, metinden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 41 ila 47'nci maddeleri, yapılan teselsül doğrultusunda çerçeve 40 ilâ 46'ncı maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin geçici 1'inci maddesi, Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla hükme bağlanmış olmakla birlikte henüz kesinleşmemiş olan dosyalarda, uzlaşma kapsamının genişlediğinden bahisle Yargıtay ceza dairelerinin bozma kararı veremeyeceğine ilişkin düzenlemenin metinden çıkarılması amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin 48 ve 49'uncu maddeleri yapılan teselsül neticesinde 47 ve 48'inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarı, oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Tasarının maddeleri görüşmeler sırasında ve yapılan değişiklikler doğrultusunda redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere yüksek Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>Hakkı Köylü</i>	<i>Serap Yaşar</i>
Ankara	Kastamonu	İstanbul

(Bu raporun özel sözcüsü)

Kâtip	Üye	Üye
<i>Adnan Boynuvara</i>	<i>Ali Özkaya</i>	<i>Necati Yılmaz</i>
Adıyaman	Afyonkarahisar	Ankara

(Son oylamada bulunamadı)

(Muhalefet şerhim vardır)

Üye <i>Mahmut Poyrazlı</i> Balıkesir (Son oylamada bulunamadı)	Üye <i>Namık Havutça</i> Balıkesir (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Yılmaz Tunç</i> Bartın
Üye <i>Mizgin Irgat</i> Bitlis (Son toplantıya katılmadı)	Üye <i>Hakan Çavuşoğlu</i> Bursa	Üye <i>Kadir Koçdemir</i> Bursa (Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhi eklidir)
Üye <i>Cahit Özkan</i> Denizli	Üye <i>Cemal Okan Yüksel</i> Eskişehir (Muhalefet şerhim vardır)	Üye <i>Mehmet Gökdağ</i> Gaziantep (Muhalefet şerhim vardır)
Üye <i>Sabri Öztürk</i> Giresun (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Celal Adan</i> İstanbul (Son oylamada bulunamadı)	Üye <i>Zeynel Emre</i> İstanbul (Toplantıya katılmadı)
Üye <i>Kerem Ali Sürekli</i> İzmir	Üye <i>Mahmut Atilla Kaya</i> İzmir (Son oylamada bulunamadı)	Üye <i>Ömer Süha Aldan</i> Muğla (Muhalefet şerhim vardır)
Üye <i>Murat Göktürk</i> Nevşehir	Üye <i>Hilmi Bilgin</i> Sivas (Toplantıya katılmadı)	Üye <i>İbrahim Halil Yıldız</i> Şanlıurfa (Bu raporun özel sözcüsü)
	Üye <i>Aycan İrmez</i> Şırnak (Toplantıya katılmadı)	Üye <i>Bedia Özgökçe Ertan</i> Van (Toplantıya katılmadı)

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyon gündeminde bulunan Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı hakkında değerlendirme, eleştiri, itiraz ve katkılarımız aşağıda sunulmaktadır.

TASARININ GENELİ İLE İLGİLİ ELEŞTİRİLERİMİZ

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde son yıllarda sıkça başvuru, sakıncaları bilim adamları, muhalefet partileri, basın – yayın organları ve ilgili konuların paydaşları tarafından sık sık dile getirilen “Torba Yasa” mantığı, maalesef bu tasarıda kendini göstermektedir.

Üyelerinin hemen hepsinin hukukçu milletvekillerinden müteşekkil olduğu, çağırılan uzmanların dahi ağırlıklı olarak hukukçulardan oluştuğu; yani hak, hukuk, adalet gibi terminolojilere en çok uyması beklenen Adalet Komisyonu'nun “Torba Yasa” mantığı ile müzakerelerde bulundurulması Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin son yıllarda içine düştüğü açmazı gözler önüne sermektedir.

Muhalefet Şerhimize konu tasarı her biri ayrı bir çalışma konusu, ayrı hukuki tartışmaların yapılması gereken ve biri biriyle ilgisi bulunmayan 11 farklı yasayı değiştirmektedir. Tasarıda 49 madde ile;

- 1) Askerî Ceza Kanunu,
- 2) İcra İflas Kanunu,
- 3) İş Mahkemesi Kanunu,
- 4) Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu,
- 5) Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun,
- 6) Türk Ceza Kanunu,
- 7) Ceza Muhakemesi Kanunu,
- 8) Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun,
- 9) Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun,
- 10) Adli Sicil Kanunu,
- 11) Hukuk Muhakemeleri Kanunu

gibi 11 değişik kanun hakkında düzenleme öngörülüyor. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin asli komisyonlarından olan Adalet Komisyonu'nda “Torba Yasa” mantığı ile kanun yapma tekniğinin sakıncalarını takdirlerinize bırakıyoruz.

AKP Grubu'nun geçmişteki uygulamaları göz önüne alındığında muhalefet şerhimize konu tasarının da Genel Kurul gündemine Temel Kanun olarak alınacağı ve bu yöntemle muhalefet partilerinin katkılarının *(o da önerge vermeleri halinde)* 5'er dakika ile sınırlanacağı çok kuvvetli bir ihtimaldir. Her fırsatta 2002'den itibaren iktidar olmasını milli iradeye bağlayan, muhalefetin en küçük eleştirisine dahi milli irade savunmasıyla karşı durmaya çalışan AKP'nin muhalefete ve Türk milletinin 3 muhalefet partisine oy vermiş olan yaklaşık 23 milyon vatandaşımızın fikirlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde seslendirilmesine karşı bu tahammülsüz ve sınırlandırıcı tutum kabul edilemez. Bu tutum; Adalet ve Kalkınma Partisi'nin milli irade terimi ile sadece kendisine oy verenleri kastettiği ama bir o kadar da kendisinden başkalarına oy veren vatandaşlarımızı yok saydığı ve saygı göstermediğinin en açık kanıtıdır.

KANUN TASARISININ MADDELERİ ÜZERİNDEKİ GÖRÜŞLERİMİZ

➤ 2. MADDE ÜZERİNDEKİ MUHALEFET ŞERHİMİZ

Sivil kişiler tarafından işlendiğinde ve ön ödeme kapsamında olan bir takım suçların; askeri kişiler tarafından işlendiğinde ön ödeme hükümleri dışında tutulması eşitsizlik yaratmaktadır.

➤ 3. MADDE ÜZERİNDEKİ MUHALEFET ŞERHİMİZ

İİK 363. Maddede 1.000 TL olarak düzenlenmiş olan istinaf yoluna başvurma sınırı bakanlığın getirdiği tasarıda 5.000 TL olarak öngörülmüştür. Alt Komisyon çalışmaları sırasında 5.000 TL'lik sınırın hak arama özgürlüğüne önemli bir engelleme olacağı görüşü kabul edilmiş ve miktar Alt Komisyon üyelerinin oy birliği ile 3.000 TL'ye indirilmiştir. Fakat üst komisyon görüşmeleri sırasında Sn. Adalet Bakanı'nın teklifi ile hazırlanan, AKP'li üyelerin değişiklik önergesi ile ve oy çokluğuyla sınır 7.000 TL'ye yükseltilmiştir. Vatandaşlarımızın çoğunun asgari ücret ile geçindiği, resmi verilere göre 17 milyon vatandaşımızın yoksulluk sınırı altında olduğu göz önüne alındığında yaklaşık 4 aylık asgari ücrete eşit olan 7.000 TL'lik sınırın hak arama özgürlüğüne önemli bir sınırlama getireceği görüşünderiz.

➤ 4. MADDE ÜZERİNDEKİ MUHALEFET ŞERHİMİZ

Madde ile Bölge Adliye Mahkemeleri tarafından verilen kararları temyiz sınırı 10.000 TL'den 50.000 TL'ye çıkarılmaktadır. Aslında 2004'ten 2016'ya kadar bu sınırın 5 kat artırılması Türkiye'deki ekonomik tabloyu sergileme bakımından somut bir kanıttır. 50.000 TL'lik sınır bir önceki maddede açıkladığımız üzere hak arama özgürlüğünü sınırlayacaktır.

➤ 12. MADDE ÜZERİNDEKİ MUHALEFET ŞERHİMİZ

Türk Ceza Kanunu'nun 75'inci maddesinde ön ödeme ancak 1 yıldan aşağı cezalar için öngörülmüşken; tasarının bu maddesi ile 179. Maddenin 2. ve 3. fıkraları ön ödeme kapsamına sokulmaktadır. Anılan maddelerdeki cezanın üst sınırı ise 2 yıldır. Tasarının bu şekilde kanunlaşması halinde maddeler arasında çelişki yaratılmış olacaktır. Bu maddenin 2. fıkrasındaki 5 yıllık sürenin başlangıcı karar verilme tarihi değil ön ödeme tarihi olmalıdır. Türk Ceza Kanunu'nun 179'uncu maddesi 2'nci ve 3'üncü fıkrası aşağıda alıntılanmıştır:

(2) Kara, deniz, hava veya demiryolu ulaşım araçlarını kişilerin hayat, sağlık veya malvarlığı açısından tehlikeli olabilecek şekilde sevk ve idare eden kişi, iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle ya da başka bir nedenle emniyetli bir şekilde araç sevk ve idare edemeyecek halde olmasına rağmen araç kullanan kişi yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

Görüldüğü üzere, alkol ve uyuşturucu tesirindeyken ya da bunların tesiri olmasa dahi trafikte tehlikeli davranışlarla kişilerin mal ve can güvenliğini tehlikeye düşüren kişilerin bu suçları ön ödeme kapsamına alınmaktadır. Sık sık televizyonlarda ya da sosyal medyada videolarını izlediğimiz, şehir içinde yapılan otomobil yarışmaları, makas atma diye tabir edilen trafik şovları bu madde kapsamında ön ödemeye tabi tutulacaktır. Trafik terörü tabir edilen bu tür kusurlu

davranışlar sonucu binlerce vatandaşımız hayatını kaybetmiş ya da sakat kalmıştır. Başkalarının can güvenliğine saygı duymadan alkol ya da uyuşturucu etkisiyle ya da bunlar olmadan sadece keyfi öyle istediği için trafik güvenliğini tehlikeye düşüren kişilere ön ödeme imkânı getirilmesi adeta (parası neyse öder kafama eseni yaparım) mantığının bir tezahülüdür. Bu tür kişilerin savcı karşısında ifade vermesi, mahkemede sanık sandalyesinde oturması, bu kusurlu davranışların ileride tekrarlanmasını önlemek için etkili bir yöntemken; kanunda öngörülen miktar parayı ödeyerek Adliye'den muaf tutulmaları isabetli olmamıştır.

➤ 13. MADDE ÜZERİNDEKİ MUHALEFET ŞERHİMİZ

Kanun tasarısının 13. maddesi; Türk Ceza Kanununun 103. maddesinde değişiklik içermektedir. Zira Anayasa Mahkemesinin 12.11.2015 tarih ve 2015/100 sayılı kararıyla maddenin ikinci fıkrası, yine Anayasa Mahkemesinin 26.05.2016 tarih ve 2016/46 sayılı kararıyla da maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “tamamlamamış” ibaresi iptal edilip, iptal kararının yürürlüğe girmesi süreye bağlandığından bu değişikliğe gerek görüldüğü anlaşılmaktadır.

Öncelikle 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun cinsel saldırı ve istismar suçlarını içeren maddeleri başlangıçtan itibaren tartışmalara konu olmuştur. Özellikle cinsel istismara uğrayan mağdurun ruh sağlığının bozulup bozulmadığının rapora dayandırılması ve bu incelemelerde çelişik raporların ortaya çıkması kamuoyunun tepkisini çekmiştir. Sonuç olarak her cinsel istismara uğrayanın ve öncelikle de çocukların ruh sağlığının bozulacağı düşüncesinden hareketle TCK'nın 103. maddesinde değişiklik yoluna gidilmiş ve cezalar belirlenirken, cezanın üst sınırı esas alınmıştır.

O dönemde de ceza miktarına ilişkin kaygılarımız, iktidar partisinin çoğunluğu tarafından göz ardı edilmiştir. Failin çocuk olmasına yönelik farklı düzenlemelerden de kaçınılmıştır.

Ancak Anayasa Mahkemesinin iptale ilişkin iki kararında aşağıda belirtilen gerekçelerden alınan pasajlarda da görüldüğü üzere; eylem ile ceza arasındaki orantılılık, mağdurun yaşına ilişkin kademelendirme ve failin de küçük olması haline dönük ceza tayininde yargıca serbesti tanınmaması hususlarını kapsayan yeni düzenleme yapılması önerilmektedir.

“Suç ve suçluyla mücadele ve cezanın ıslah amacı ve ceza hukukunun temel ilkeleri gözetildiğinde, suç tipine göre fiil ile öngörülen yaptırım arasında makul ve hakkaniyete uygun bir denge bulunmalı ve kanun koyucunun belirlediği yaptırım, cezalandırmada güdülen amaçla ölçülü olmalıdır. Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesinin ağır bir yaptırıma bağlanmasının çocuğun etkin bir şekilde korunması amacını gerçekleştirilmeye yönelik olduğunda şüphe yoktur. Ancak olaya özgü takdir yetkisi kullanma imkânı tanımayan ve onarıcı hukuk kurumları öngörmeyen kural, fiilin farklı yaşlarda mağdurlara karşı işlendiği veya failin de küçük olduğu ya da fiilden sonra mağdurun yaşının ikmali ile fiili birlikteliğin resmi evliliğe dönüşmesi gibi her bir somut olayın özellikleri dikkate alınarak ceza tayin edilmesi veya onarıcı adalet kurumlarının uygulanması imkânını ortadan kaldırmakta ve bazı durumlarda somut olayın özellikleriyle bağdaşmayacak ve suçla yaptırım arasında bulunması gereken adil dengeyi ortadan kaldıracak ölçüde ağır cezaların verilmesi sonucunu ortaya çıkarabilecek bir niteliğe sahip bulunmaktadır. Bu nedenle kuralda belirlenen ceza miktarı, her somut olayda ceza ile ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirebilecek ölçü ve orantıda değildir. Kural bu haliyle ölçülü kabul edilemeyecek bir yaptırım öngördüğünden hukuk devleti ilkesine aykırılık taşımaktadır.” ve “somut olayın özellikleriyle bağdaşmayacak ve suçla yaptırım arasında bulunması gereken adil dengeyi ortadan kaldıracak ölçüde ağır cezaların verilmesi sonucunu ortaya

çıkartılabilecek bir niteliğe sahiptir. Bu nedenle kural ölçüsüz bir yaptırım öngördüğünden hukuk devleti ilkesine aykırıdır.”

Tasarıdaki düzenlemeye baktığımızda ise mağdurun yaşına ilişkin bir kademelendirme durumu olmakla birlikte, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesinde belirtilen diğer unsurların tümüyle göz ardı edildiği ortadadır. Hatta iptale rağmen 103. maddenin ikinci fıkrasının aynen tasarıya eklendiği görülmektedir.

Nitekim tasarının Komisyonumuzdaki görüşmeleri sırasında Adalet Bakanının bu olguyu kabul ettiği, yoğun bir kamuoyu baskısı altında kalındığını belirttiği ve bu nedenle de Anayasa Mahkemesinin iptaline rağmen düzenlemenin aynen ve yeniden düzenlenmek istendiğini ifade ettiği görülmüştür.

Anayasa Mahkemesinin kararına karşı duyarsızlık güçler ayrılığı gözetildiğinde kabul edilemez bir tutumdur. Hele ki her iki iptal kararında düzenlemelerin Anayasanın 2. Maddesine aykırı bulunduğu göz önüne alındığında Anayasamızın değiştirilemez hükümlerine aykırılık görmezden gelinmektedir ki, bu durum hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmayan bir anlayıştır. Lakin Sayın Bakanın cinsel saldırı ve istismar suçlarına ilişkin yeni düzenleme yapılması yönünde siyasi partiler, sivil toplum örgütleri ve uzmanlardan oluşacak geniş bir platformda çalışma yapılmasına öncülük edeceğine dair sözü olumlu bulunmuş olup, takipçisi olunacaktır.

➤ 21. MADDE ÜZERİNDEKİ MUHALEFET ŞERHİMİZ

Tasarının bu maddesi ile 5271 sayılı kanunun 19’uncu maddesinde dava ya da duruşmaların nakli ve öngörülen 2 yönleme ek bir yöntem getirmektedir. Getirilen yöntemle mahkeme hiç bir üst mahkemeye ya da merciye başvurmadan kendi kendine belirleyeceği nedenlerle ve hiç bir sınırlamaya tabi olmadan duruşmayı aynı il sınırları içinde başka bir yere nakledebilecektir. Alt komisyon çalışmaları sırasında partimizin önerisi ile mahkemenin bu karara karşı itiraz olanağı getirilmesini olumlu bulmakla birlikte bu düzenlemenin getireceği sakıncaları belirtmekte yarar vardır. Daha önceki toplu yargılamalarda görüldüğü üzere, davalar ceza evlerinin içine kurulmuş bulunan mahkeme salonlarında gerek sanıklar, gerek sanık vekilleri ve gerekse sanık yakınları için ulaşımı, oturacak yer bulması, içeri girmesi ve bunun gibi zorluklarla yüz yüze bırakılmıştır. 15 seneye yakın iktidarları boyunca inşaat ve yol yapmakla övünen iktidarın toplu yargılamalarda kullanılabilecek mahkeme salonları yapmakta aciz kaldığı bir eleştiri konusu olmakla beraber, Adliye Sarayı adını verdikleri Adliyelerde neden bu tür salonlar yapılmamış olması da ayrı bir soru işaretidir. Ceza evlerinin içine yapılacak olan mahkeme salonları merkeze uzaklığı, ulaşım zorluğu, ceza evi yönetimleri tarafından uygulanacak güvenlik önlemleri gibi zorlayıcı unsurlarla davaların takibini imkânsız hale getirebilecektir. Duruşmanın başka bir yerde yapılmasına karar verecek olan mahkemenin bu kararını duruşmadan 1 gece önce vermesi durumunda ne olacağı sorusu yanıtsızdır? Kararı verecek olan mahkemeye böyle bir yetki verilmesinin keyfiyete yol açabileceği açıktır.

➤ 23. MADDE ÜZERİNDEKİ MUHALEFET ŞERHİMİZ

Madde ile 5271 sayılı kanunun 105’inci maddesinde düzenlenen tutukluluğa itiraz halinde mahkemenin itirazı inceleme süresi 3 gün olarak düzenlenmişken, bu süre örgüt faaliyeti içerisinde işlenen suçlar bakımından 7 güne çıkartılmaktadır. Burada eleştiri konusu yapılan 2 önemli husus vardır. Sanık ya da vekilinin itirazı üzerine mahkemenin 7 gün içerisinde karar vermesi öngörülmüşken; aynı istem Cumhuriyet Savcısı tarafından yapıldığında mahkemenin süresi 3 gün olarak muhafaza edilmektedir. Burada Cumhuriyet Savcısı’nın istemi için ayrıcalıklı bir durum yaratılmıştır. 2’nci husus ise tutukluluk süresinin bu yolla uzatılıyor olmasıdır. Örgüt faaliyeti içerisinde suç işlediği iddia olunan sanık için değerlendirme süresi 7 gün olarak öngörülmüşken; diğer sanıklar için inceleme süresinin 3 gün olması ayrıca eşitlik ilkesine de aykırıdır.

➤ 24. MADDE ÜZERİNDEKİ MUHALEFET ŞERHİMİZ

Madde ile Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 112. maddesine eklenen hükümle azami tutukluluk süresinin dolması nedeniyle verilen adli kontrol tedbirinin ihlali halinde, sanığın ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerde 1 yıldan, diğer işlerde 3 aydan fazla olmamak üzere tekrar tutuklanıp cezaevine gönderilmesi imkânı getirilmektedir. Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 112. Maddesinde "isteyerek adli kontrol şartını ihlal eden" ifadesi yer almaktadır. "İsteyerek" tanımı ne kanunda ne de yargı içtihatlarında tam olarak belirlenmiş değildir. Uygulamada kanuni mazereti olmaksızın manasına gelen içtihatlar vardır. Yani adli kontrol şartını, örneğin belirli günde imza verme şartını, elinde olmayan sebeplerle (uçacağı kaçırmak, vasitanın rötör ya da kaza yapması) yerine getiremeyen sanık 1 yıla kadar ek hapis cezası ile karşılaşacaktır. Yargılaması devam eden, suçluluğu kanıtlanmayan, hem de azami tutukluluk süresini doldurmuş olan sanığın sadece 1 imzayı gününde atmaması yüzünden 1 seneye kadar cezaevine atılması hakkaniyete ve adalete sığmaz. Aslen Tazyik Hapsi şeklinde düzenlenmesi gereken bu hüküm ihlalin ağırlığı ile orantısız bir şekilde cezalandırma yaptırımına dönüşmüştür.

➤ 26, 27 ve 28. MADDELER ÜZERİNDEKİ MUHALEFET ŞERHİMİZ

Bu 3 madde ile iletişimin tespiti ve dinlenmesi, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi ve teknik araçlarla izleme konularında ağır ceza mahkemesinde oy birliği şartı kaldırılarak bu çok önemli 3 hususta sulh ceza hâkimi tek başına yetkilendirilmektedir. Bu kadar önemli konularda ağır ceza mahkemesi gibi kıdemce ve deneyimce üstün niteliklere sahip hem de sadece oy birliği ile verilen kararların ceza mahkemeleri kademelenmesinde en önemsiz davaların görüldüğü ve en tecrübesiz hâkimlerin görevlendirildiği sulh ceza hâkimliklerine devredilmesi yanlış olmuştur. Eğer tasarıyı getiren hükümetin amacı lojistik nedenler ise ağır ceza mahkemesinin oy çokluğuyla karar verebileceği şeklinde bir hüküm daha isabetli olurdu.

➤ 32. ve 33. MADDELER ÜZERİNDEKİ MUHALEFET ŞERHİMİZ

Muhalefetimize konu bu 2 madde ile 5271 sayılı kanunun 247. ve 248. Maddelerinde düzenlenmiş olan ve ancak kovuşturma aşamasında uygulanabilen bir hüküm soruşturma aşamasının da içine alacak şekilde genişletiliyor. Bu maddeler ile daha hakkında iddianame dahi düzenlenmemiş bir şüphelinin (ifade vermeye zorlamak amacı ile) bütün malvarlıklarına el konulabileceği ve kayyım atanabileceği hükmü getiriliyor. Hakkında daha iddianame dahi düzenlenmeyen bir kişinin kanunda anlatılan şekilde ve kolaylıkla "kaçak" sıfatını alması durumunda hem de suçlandığı konu, suçlandığı husus vasıtasıyla elde edilmiş olsun olmasın (suç mahsulü olmaması hali dâhil) bütün malvarlığına el konulması ve kayyım atanabilmesi ülkemizde son zamanlarda atanan kayyımların icraatları de göz önüne alındığında şüphelinin malvarlığının çok kısa süre içerisinde yok edilmesi sonucunu doğurabilir. Daha savcılık aşamasında olan dosyalar ile ilgili Cumhuriyet savcılarında böyle bir imkân sağlanması adil ve hukuki değildir.

➤ 42. ve 43. MADDELER ÜZERİNDEKİ MUHALEFET ŞERHİMİZ

42'nci madde ile getirilen 5.000 TL'lik ve 43'üncü madde ile getirilen 50.000 TL'lik sınırlar vatandaşlarımızın büyük bir kısmının yoksulluk sınırı altında yaşadığı gerçeği göz önüne alındığında, hak arama özgürlüğünü önüne getirilen çok önemli sınırlamalardır. Muhalefet şerhimizin 3'üncü ve 4'üncü maddelerindeki gerekçelerle bu maddeler ile getirilen düzenlemelere karşı olduğumuzu bildiriyoruz.

Ömer Süha Aldan
Muğla

Namık Havutça
Balıkesir

Necati Yılmaz
Ankara

Mehmet Gökdag
Gaziantep

Cemal Okan Yüksel
Eskişehir

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 438)

MUHALEFET ŞERHİ

Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın Adalet Komisyonundaki görüşmeleri sırasında, tasarı metninde karşılığını bulmadığı düşünülen hususlar aşağıdadır:

Komisyonunda tasarının anayasaya, yargılama ve infaz süreçlerindeki ihtiyaç ve taleplere, yargıya ve hukuka güvenin güçlendirilmesine, tutarlılık ve uygunluk ilkelerine uygun hale getirilmesine yönelik verimli çalışmalar yapılmıştır. Üyeler tarafından dile getirilen hususlar ciddi biçimde ele alınmış ve bazı konularda değişiklikler yapılmıştır. Ancak, son zamanlarda artan biçimde kendini dayatan, *hukuka adaleti tesis etmenin dışında işlevler yüklenmesi anlayışı* zaman zaman burada da kendisini göstermiş, böylesi durumlarda tenkit ve tekliflerden hak ettikleri ölçüde yararlanılmamıştır.

Tasarı esas itibariyle bir "*torba kanun*" tasarısıdır. Son zamanlarda iktidarın giderek artan biçimde başvurduğu bu yöntem, normal yasama faaliyeti haline gelmiştir. Mahzurları hemen herkes tarafından kabul edilen bu yöntem, sağlıklı ve kalıcı yasal düzenlemeler yapılmasını imkânsız hale getirmektedir. Nitekim tasarı ile değiştirilen maddelerin çoğu yakın tarihlerde yürürlüğe konulmuş, ancak ya anayasa mahkemesi tarafından iptal edilmiş ya da uygulamada sıkıntılara yol açmış düzenlemelerdir. Kanunların, çok dinamik biçimde değişerek akıp giden sosyal gerçekliği tam olarak kavrayabilmeleri şüphesiz imkânsızdır. Fakat ülkemizde olduğu gibi, kanunların takibi dahi mümkün olmayacak hızla değişmesi bu konudaki birikimden yeterince istifade edilmediğini gösterir.

Ödüllendirme ve cezalandırma mekanizmalarının hesaplanabilir olduğu bir ortamın tesisi devletin en önemli fonksiyonlarından biridir. Bu görev, hukuk devleti ilkesinin hayata geçirilmesiyle gerçekleştirilir. Hukuk devleti, komisyon çalışmalarındaki ikazlar karşısında hükümet ve iktidar partisi sözcülerinin sıkça ifade ettikleri "*böyle bir yapalım, olmazsa, dediğiniz gibi mahzurlar olursa biz buradayız tekrar değiştiririz*" mantığıyla bağdaşmaz. Demokraside meşruiyetin kaynağı usuldür. Yasama çalışmaları, usulü etkisiz hale getirmek için torba kanun, temel kanun gibi sui istimler ile malul olursa, orada hukuk devletinden söz etmek güçleşir.

Ülkemizde öngörülemelik ve belirsizlik bir yönetim tarzı haline gelmiştir. Tasarı ile (26, 27 ve 28 inci maddeler) tekrar eski haline getirilen dinleme kararlarının tabi olacağı prosedür bunun bir örneğidir: İletişimin tespiti ve dinlenmesi, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi ve teknik araçlarla izleme konularında *ağır ceza mahkemesi ve oybirliği şartı* kaldırılarak, bu hususlarda *tek başına sulh ceza hâkimi* yetkilendirilmektedir. Daha iki yıl önce, dinleme kararlarının alınmasının kolaylığı ya da belli mahkemelere verilmesinin hükümet üyelerini zorda bırakması üzerine, "*özel*

hayatın gizliliğinin korunması” gibi yüksek amaçlar gerekçe gösterilerek yapılan düzenleme güncel durum sebebiyle tekrar eski hale getirilmektedir. İşin ilginç yanı, iki yıl önce dinleme kararı alınmasını neredeyse imkânsız hale getiren düzenlemeye gerekçe bulanlarla bugün eski hale dönülmesini savunanlar aynı insanlardır. Başka bir ifadeyle, aynı zihniyet lazım olduğunda özel hayatın gizliliğine müdahaleyi kolaylaştırmış, lazım olduğunda neredeyse imkânsız hale getirmiş, yine lazım olduğunda da tekrar eski hale döndürmüştür. Özel hayatın gizliliği anayasa ile güvence altına alınan en üst değerler arasındadır. Bu sebeple, bu konuda ifrat ve tefritten kaçınarak orta bir yol bulunması ve ağır ceza mahkemelerince oy çokluğuyla karar alınması isabetli olacaktır.

Benzer bir durum tasarının 32 nci ve 33 üncü maddeleri için de söz konusudur. Bu maddelerle 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 247 ve 248 inci maddelerinde yapılan değişikliklerle, sadece kovuşturma aşamasında uygulanabilen bir hüküm soruşturma aşamasına da teşmil edilmiştir. *İfade vermeye zorlamak için*, henüz hakkında iddianame dahi düzenlenmemiş bir şüphelinin bütün malvarlığına el konulabilecek ve kayyım atanabilecektir. Daha savcılık aşamasında olan dosyalar ile ilgili Cumhuriyet savcılarında böyle bir imkân sağlanması adil ve hukuki değildir. Diğer yandan bu durum, son zamanlardaki yaygın uygulamaların da gösterdiği gibi devletin en önemli görevi olan öngörülebilir, hesaplanabilir bir ortam tesisi ve bunun korunmasıyla da bağdaşmamaktadır. Yapılması gereken, kolluğun şüpheliyi ifadeye getirecek donanım ve kabiliyete kavuşturulmasıdır. Böylesi uygulamaların etkileri sadece yargıya güvenin yüzde yirmilere düşmesi şeklinde değil, ciddi ekonomik ve sosyal sıkıntılara yol açma biçiminde de kendini göstermektedir.

Tasarıda dikkat çeken bir diğer husus, üzerinde değişikliğe gidilen maddeler hakkında bilimsel çalışma sonuçları ya da yargı faaliyetinin muhatabı olan bireylerin talep ve sıkıntılarının değil, her zaman yapıldığı gibi, uygulayıcıların, yani Adalet Bakanlığı ve mahkemelerin talep ve isteklerinin esas alınmasıdır. Yargılama sistemimize dâhil olan istinaf yolu henüz yenidir. Henüz bölge adliye mahkemelerinin fonksiyonunu ifa etmesi bakımından bir değerlendirme yapacak kadar zaman geçmemiştir. Bu mahkemeler, vatandaşların hukuk yolundan daha hızlı ve daha isabetli kararlarla istifade etmeleri için kurulmuştur. Yapılan düzenlemenin esas amacı budur. Fakat tasarı ile kararların kesinleşmesi ve üst yargı merciine başvuruların engellenmesi için parasal sınırlar yükseltilmektedir. Bunun gerekçesi olarak da henüz faaliyet süresi değerlendirme yapılabilecek kadar olmayan bölge adliye mahkemelerinin iş yükünün azaltılması gösterilmiştir. Şüphelinin malvarlığına el konmasında olduğu gibi, burada da kamu kurumlarının görevini yapmasını sağlamak yerine onların iş yükünün azaltılması öncelenmektedir.

Tasarının 3 üncü maddesi ile 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 363 üncü maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklik bunun tipik bir örneğidir: Tasarının ilk halinde 1.000 TL’den 5.000 TL’ye çıkarılan istinaf yoluna başvurma limiti, alt komisyonda *hak arama hürriyetini engellediği* gerekçesiyle

oybirliğiyle 3.000 TL'ye indirilmiştir. Ancak komisyon görüşmeleri sırasında hükümetin teklifi ile (son szn kimde olduğu hatırlatılırcasına) 7.000 TL'ye çıkarılmıştır. Bu husus, bir yandan tasarı hazırlamadaki ciddiye ve hazırlığı diğer yandan da yargılama faaliyetinde önceliğin kime verildiğini göstermesi bakımından manidardır. Limitlerle ilgili tavır “*okullar olmasa maarifi ne güzel idare ederdik*” anlayışının tipik bir tezahürüdür.

Aynı husus, tasarının 4 üncü maddesi ile 30/1/1950 tarihli ve 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 8 inci maddesinde yer alan temyiz sınırının yükseltilmesi; keza tasarının 42 nci maddesiyle 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 341 inci ve tasarının 43 üncü maddesiyle aynı kanunun 362 nci maddelerindeki limitlerin yükseltilmesi bakımından da geçerlidir. Daha beş yıl önce yürürlüğe konulmuş bir kanundaki parasal limitlerin iki-üç kat artırılması bir yandan ekonomi ve para değerinin ne hale geldiğini göstermesi bakımından ibret verici iken diğer yandan kanun tekniği ile ilgili birikimin ne kadar uzağında bulunduğunun da bir göstergesidir.

Aceleyle hazırlanan tasarının yargılama sistemimizdeki tutarlılık ve btnlğu bozduğu görülmektedir. Mesela, tasarının 12 nci maddesi ile n ödeme sisteminin tutarlılığı bozulmuştur. Mevcut haliyle n deme Türk Ceza Kanununun 75 inci maddesi gereği 1 yıldan daha az olan cezalar için uygulanabilmektedir. Tasarı ile aynı kanunun 179 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı üst sınırı 2 yıl olan cezalar da bu kapsama sokulmaktadır. Söz konusu maddelerde düzenlenen “...*ulaşım araçlarını kişilerin hayat, sağlık veya malvarlığı açısından tehlikeli olabilecek şekilde sevk ve idare etme*” fiili ciddi bir problemdir. Günümüzde trafik kontrolleri hız sınırlarının açılması ve kamerayla tespit edilen trafik işığı ihlallerinden ibarettir. Türkiye, trafikteki nüfus ve araç başına can ve mal kayıpları bakımından hukuk devleti ilkesini hayata geçirmiş ülkelerin çok gerisindedir. Traficinin düzenli ve kurallara uygun işlemesini, can ve mal kaybının azaltılmasını sağlamanın yolu ceza ve kontrol sistemini buna uygun olarak düzenlemekten geçer. *Amerika'yı yeniden keşfetmeye gerek yoktur*. Bununla ilgili başarılı ülkelerin uygulamalarına bakmak yeterli olacaktır. Mesela bu konuda başarılı ülkelerde bizdeki gibi hız sınırını aşmanın cezası iki kademedenden (yüzde otuza kadar ve yüzde otuzdan sonrası) ibaret değil, çok kademelidir. Aynı husus park cezalarından trafik işık ihlallerine, eksik ekipmandan kontrollere kadar trafici ilgilendiren diğer hususlar bakımından da geçerlidir. Oysa tasarı ile getirilen düzenleme, parası olanın ifade verme, duruşmaya çıkma gibi caydırıcı hususlardan azade olarak suç işlemesini teşvik edecektir. Unutulmamalı ki, bu fiilin n demeyele satın alınabilir hale getirilmesi can ve mal güvenliğini ortadan kaldıracak çizgiye gelmeyi onu aşmayı kolaylaştıracaktır. Bu meselenin çözümü adliyede değil, trafik kural ihlali cezaları ve denetimin günümüz standartlarına uygun hale getirilmesidir.

Tasarıda yasama, yargılama ve infaz süreçleriyle ilgili tarafların tamamının ve realitenin yeterince dikkate alınmadığının bir rneği de 13 nc maddeyle yapılan düzenlemedir: Anayasa Mahkemesi, Türk Ceza Kanununun 103 üncü maddesinin

ikinci fıkrasını (12/11/2015 tarih ve 2015/100 sayılı karar) ve birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "tamamlanmamış" ibaresini (26/5/2016 tarih ve 2016/46 sayılı karar) iptal etmiştir. Tasarının mezkûr maddesiyle, bu karara istinaden yapılan düzenlemede iptal gerekçelerinin tam olarak karşılanmadığı görülmektedir. "Onarıcı hukuk kurumları" öngörülmemiş, "her bir somut olayın özelliklerinin dikkate alınması" yolunda yeterli düzenleme yapılmamıştır. 03 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "tamamlanmamış" ibaresine ise hiç dokunulmamıştır. Anayasa Mahkemesi kararlarına gösterilen bu duyarsızlık, yukarıda belirtilen hukuk anlayışının tabii bir sonucu olarak değerlendirilmektedir.

Tasarıda bazı somut olaylar sebebiyle yargılama ve infaz müessesinde genel tutarlılığı gözetmeden değişikliklere gidilmesi, yeterli hazırlık yapılmadan gerçekleştirilen bu değişikliğin başlangıçta görül(e)meyen ya da dile getirildiği halde dikkate alınmayan mahzurulara yol açması halinde tekrar aynı mantıkla değişiklik yapılmasının çok sayıda örneği vardır. Tasarının 24 üncü maddesiyle Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 112 nci maddesine eklenen hüküm "azami tutukluluk süresinin dolması nedeniyle verilen adli kontrol tedbirinin ihlali halinde, sanığın ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerde 1 yıldan, diğer işlerde 3 aydan fazla olmamak üzere tekrar tutuklanıp cezaevine gönderilmesi" imkânı getirmektedir. Bu maddede yer alan "isteyerek adli kontrol şartını ihlal" in ne olduğu ne kanunda ne de yargı içtihatlarında tam olarak belirlenmiştir. Yargılaması devam eden, suçluluğu kanıtlanmayan, azami tutukluluk süresini doldurmuş sanığın sadece 1 imzayı gününde atmaması yüzünden 1 seneye kadar cezaevine atılması hakkaniyete sığmaz. Bu düzenleme, somut bir davada davanın sonuçlanmaması sebebiyle dışarıda olan sanıklarla ilgili kamuoyu baskısından kaynaklanmaktadır. Çare davaların zamanında sonuçlanmasını sağlayacak tedbirler üzerinde yoğunlaşmak iken, yine kolay yol seçilmiş ve kamuoyu baskısına kanunla cevap verilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, zaten en az güvenilen kurumlardan biri haline gelmiş yargıyla ilgili sorunları daha da derinleştirecek tasarının bu şekilde kanunlaşmasına Adalet Komisyonunun Milliyetçi Hareket Partisi üyesi olarak muhalif olduğumu arz ederim. 14/11/2016

Kadir Koçdemir
Bursa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**CEZA MUHAKEMESİ KANUNU İLE
BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 39 uncu maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Asker kişiler hakkında yargı organlarınca Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar sebebiyle verilen tutuklama kararları, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 111 inci maddesinde belirtilen kurumlarda yerine getirilir. Asker kişiler hakkında diğer suçlardan verilen tutuklama kararları, asker kişiler bu sıfatlarını korudukları sürece askerî tutukevinde yerine getirilir.”

MADDE 2- 1632 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Sırf askerî suçlar ile hapis cezasının üst sınırı üç ayı geçen askerî suçlar hakkında, önödeme hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 3- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 363 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bin lirayı” ibaresi “beşbin Türk Lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 2004 sayılı Kanunun 364 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “onbin lirayı” ibaresi “ellibin Türk Lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 30/1/1950 tarihli ve 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bin lirayı” ibaresi “beşbin Türk Lirasını” şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan “beşbin lirayı” ibaresi “ellibin Türk Lirasını” şeklinde ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

ADALET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**CEZA MUHAKEMESİ KANUNU İLE
BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 39 uncu maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Asker kişiler hakkında yargı organlarınca Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar sebebiyle verilen tutuklama kararları, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 111 inci maddesinde belirtilen kurumlarda yerine getirilir. Asker kişiler hakkında diğer suçlardan verilen tutuklama kararları, asker kişiler bu sıfatlarını korudukları sürece askerî tutukevinde yerine getirilir.”

MADDE 2- 1632 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Sırf askerî suçlar ile hapis cezasının üst sınırı üç ayı geçen askerî suçlar hakkında, önödeme hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 3- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 363 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bin lirayı” ibaresi “yedi bin Türk Lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 2004 sayılı Kanunun 364 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “onbin lirayı” ibaresi “elli bin Türk Lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 30/1/1950 tarihli ve 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bin lirayı” ibaresi “üç bin Türk Lirasını” şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan “beşbin lirayı” ibaresi “elli bin Türk Lirasını” şeklinde ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“Birinci ve üçüncü fıkralardaki parasal sınırlar her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların; o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların on Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz. Parasal sınırların uygulamasında davanın açıldığı tarihteki miktar esas alınır.”

MADDE 6- 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 92 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Suçun 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan olması durumunda, dördüncü fıkra hükümleri uygulanmaz ve yakalanan kişi adli kolluk görevlilerine teslim edilir.”

MADDE 7- 211 sayılı Kanunun 93 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Suçun Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan olması durumunda, kişi adli kolluk görevlilerine teslim edilir.”

MADDE 8- 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 80 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Suçun Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan olması durumunda, yakalanan kişi adli kolluk görevlilerine teslim edilir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Birinci ve üçüncü fıkralardaki parasal sınırlar her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların; o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların on Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz. Parasal sınırların uygulanmasında davanın açıldığı tarihteki miktar esas alınır.”

MADDE 6- 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 92 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Suçun 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan olması durumunda, dördüncü fıkra hükümleri uygulanmaz ve yakalanan kişi Cumhuriyet savcısının talimatı ile adli kolluk görevlilerine teslim edilir.”

MADDE 7- 211 sayılı Kanunun 93 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Suçun Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan olması durumunda, kişi Cumhuriyet savcısının talimatı ile adli kolluk görevlilerine teslim edilir.”

MADDE 8- 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 80 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Suçun Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan olması durumunda, yakalanan kişi Cumhuriyet savcısının talimatı ile adli kolluk görevlilerine teslim edilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 9- 29/3/1984 tarihli ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına (h) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (ı) bendi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“ı) Ceza muhakemesinde alternatif uyuşmazlık çözüm usullerinin geliştirilmesi ve etkin uygulanması amacıyla çalışmalar yapmak,”

“Birinci fıkranın (ı) bendindeki görevleri yerine getirmek amacıyla Genel Müdürlük bünyesinde Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı kurulur. Bu Başkanlık;

a) Önödeme, uzlaştırma ve kamu davasının açılmasının ertelenmesi gibi alternatif usullerin etkin şekilde uygulanmasını sağlamak,

b) Görev alanıyla ilgili olarak uygulamayı takip etmek ve ortaya çıkan sorunların nedenlerini araştırarak çözüm önerilerini Bakanlığa sunmak,

c) Uzlaştırımcı temel eğitime ilişkin usul ve esaslar ile eğitim verecek kurum ve kuruluşların niteliklerini belirlemek ve bunlara izin verilmesini Bakanlığın onayına sunmak, bu kurum ve kuruluşları listelemek ve elektronik ortamda yayımlamak,

d) Uzlaştırımcı eğitimi sonunda yapılacak sınavın usul ve esaslarını belirlemek ve sınavları yapmak,

e) Uzlaştırımcı siciline kabule ilişkin usul ve esasları belirlemek, uzlaştırmacıların sicile kabulüne ve sicilden çıkarılmasına karar vermek, sicile kayıtlı uzlaştırmacıları, görev yapmak istedikleri Cumhuriyet başsavcılıklarına göre listelemek,

f) Uzlaştırmacılar verilecek dosyaların tevzi esasları ile aylık olarak verilebilecek azami dosya sayısını belirlemek,

g) Uzlaştırmacıların denetimine ve performansına ilişkin usul ve esasları belirlemek,

ı) Alternatif usuller konusunda kamuoyunu bilgilendirici çalışmalar yapmak,

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 9- 29/3/1984 tarihli ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına (h) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (ı) bendi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“ı) Ceza muhakemesinde alternatif uyuşmazlık çözüm usullerinin geliştirilmesi ve etkin uygulanması amacıyla çalışmalar yapmak,”

“Birinci fıkranın (ı) bendindeki görevleri yerine getirmek amacıyla Genel Müdürlük bünyesinde Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı kurulur. Bu Başkanlık;

a) Önödeme, uzlaştırma ve kamu davasının açılmasının ertelenmesi gibi alternatif usullerin etkin şekilde uygulanmasını sağlamak,

b) Görev alanıyla ilgili olarak uygulamayı takip etmek ve ortaya çıkan sorunların nedenlerini araştırarak çözüm önerilerini Bakanlığa sunmak,

c) Uzlaştırımcı temel eğitime ilişkin usul ve esaslar ile eğitim verecek kurum ve kuruluşların niteliklerini belirlemek ve bunlara izin verilmesini Bakanlığın onayına sunmak, bu kurum ve kuruluşları listelemek ve elektronik ortamda yayımlamak,

d) Uzlaştırımcı eğitimi sonunda yapılacak sınavın usul ve esaslarını belirlemek ve sınavları yapmak,

e) Uzlaştırmacı siciline kabule ilişkin usul ve esasları belirlemek, uzlaştırmacıların sicile kabulüne ve sicilden çıkarılmasına karar vermek, sicile kayıtlı uzlaştırmacıları, görev yapmak istedikleri Cumhuriyet başsavcılıklarına göre listelemek,

f) Uzlaştırmacılar verilecek dosyaların tevzi esasları ile aylık olarak verilebilecek azami dosya sayısını belirlemek,

g) Uzlaştırmacıların denetimine ve performansına ilişkin usul ve esasları belirlemek,

ı) Alternatif usuller konusunda kamuoyunu bilgilendirici çalışmalar yapmak,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

i) Ulusal veya uluslararası düzeyde bilimsel toplantılar düzenlemek, bu nitelikteki çalışmalarını teşvik etmek ve desteklemek,

j) Görev alanına giren istatistiklerin derlenmesi ve yayımı konusunda Bakanlığın ilgili birimleriyle işbirliği halinde çalışmak,

k) Görev alanıyla ilgili kamu ya da özel kurum veya kuruluşlarla işbirliği yapmak,

l) Uzlaştırımcı Asgari Ücret Tarifesini hazırlamak,
görevlerini yerine getirir.”

MADDE 10- 1992 sayılı Kanunun 34/A maddesinin dokuzuncu fıkrasında yer alan “Personel Genel Müdürü, Eğitim Dairesi Başkanı, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu ile Danıştay Başkanlık Kurulunun kendi üyeleri arasından seçecekleri birer üye” ibaresi “Teftiş Kurulu Başkanı, Personel Genel Müdürü, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü, Eğitim Dairesi Başkanı, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunun Yargıtay üyeleri arasından seçeceği bir üye, Danıştay Başkanlık Kurulunun Danıştay üyeleri arasından seçeceği bir üye” şeklinde değiştirilmiş ve “öğretim üyeleri arasından seçeceği bir üye” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile eğitim bilimleri, sosyoloji, psikoloji veya sosyal hizmetler alanında görev yapan öğretim üyeleri arasından seçeceği bir üye” ibaresi eklenmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

i) Ulusal veya uluslararası düzeyde bilimsel toplantılar düzenlemek, bu nitelikteki çalışmalarını teşvik etmek ve desteklemek,

j) Görev alanına giren istatistiklerin derlenmesi ve yayımı konusunda Bakanlığın ilgili birimleriyle iş birliği hâlinde çalışmak,

k) Görev alanıyla ilgili kamu ya da özel kurum veya kuruluşlarla iş birliği yapmak,

l) Uzlaştırımcı Asgari Ücret Tarifesini hazırlamak,
görevlerini yerine getirir.”

MADDE 10- 1992 sayılı Kanunun 34/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “hizmet içi eğitim programları,” ibaresi “hizmet içi eğitim programları ile eğitim ve öğretim hizmetlerinden faydalanılması uygun görülen diğer kişilere yönelik eğitim programları,” şeklinde değiştirilmiş, altıncı fıkrasında yer alan “Eğitim merkezlerinde” ibaresi fıkra metninden çıkarılmış ve “uzman psikolog” ibaresi “psikolog” şeklinde değiştirilmiş, sekizinci fıkrasında yer alan “Eğitim merkezlerinde adaylık,” ibaresi “Adaylık,” şeklinde ve dokuzuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yürütülecek eğitim ve öğretim faaliyetlerine ilişkin temel ilkeleri belirlemek amacıyla Adalet Bakanının başkanlığında, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Teftiş Kurulu Başkanı, Personel Genel Müdürü, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü, Eğitim Dairesi Başkanı, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunun Yargıtay üyeleri arasından seçeceği bir üye, Danıştay Başkanlık Kurulunun Danıştay üyeleri arasından seçeceği bir üye, Türkiye Adalet Akademisi Eğitim Merkezi Başkanı, Yükseköğretim Kurulunun Türkiye’deki üniversitelerin eğitim bilimleri alanında görev yapan öğretim üyeleri arasından seçeceği bir üye, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun en az on beş yıl fiilen mesleği icra etmiş avukatlar arasından seçeceği bir üyeden oluşan Eğitim Kurulu kurulur. Seçimle gelen üyelerin görev süresi dört yıl olup süresi dolan üyeler tekrar seçilebilir. Seçimle gelen üyelerin herhangi bir

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 11- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Eşyanın üzerinde iyiniyetli üçüncü kişiler lehine tesis edilmiş sınırlı aynı hakkın bulunması halinde müsadere kararı, bu hak saklı kalmak şartıyla verilir.”

MADDE 12- 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç ayı” ibaresi “bir yılı” şeklinde, “yirmi” ibaresi “otuz” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş, dördüncü fıkrasında yer alan “üç ayı” ibaresi “bir yılı” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Taksirli suçlar hariç olmak üzere, önodemeye bağlı olarak kovuşturmaya yer olmadığına veya kamu davasının düşmesine karar verildiği tarihten itibaren beş yıl içinde önodemeye tabi bir suçu işleyen faile bu fıkra uyarınca teklif edilecek önodeme miktarı yarı oranında artırılır.”

“(6) Bu madde hükümleri, 179 uncu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçu bakımından da uygulanır.

(7) Ödemede bulunulması üzerine verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlar ile

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

sebeple üyelikten ayrılması hâlinde yeni seçilecek üye, yerine seçildiği üyenin kalan süresini tamamlar. Kurul yılda en az bir kez toplanır. Başkan gerekli gördüğü takdirde Kurulu toplantıya çağırabilir. Kurulun sekreteryaya hizmetleri Eğitim Dairesi Başkanlığınca yürütülür. Adalet Bakanının bulunmadığı durumlarda Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurula başkanlık eder. 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla Eğitim Kurulu üyelerine her toplantı için (1000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur ücreti ve huzur hakkı ödenir. Kurul toplantılarına alanlarında uzman kişi veya kişiler davet edilebilir.”

MADDE 11- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Eşyanın üzerinde iyiniyetli üçüncü kişiler lehine tesis edilmiş sınırlı aynı hakkın bulunması hâlinde müsadere kararı, bu hak saklı kalmak şartıyla verilir.”

MADDE 12- 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç ayı” ibaresi “bir yılı” şeklinde, “yirmi” ibaresi “otuz” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş, dördüncü fıkrasında yer alan “üç ayı” ibaresi “bir yılı” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Taksirli suçlar hariç olmak üzere, önodemeye bağlı olarak kovuşturmaya yer olmadığına veya kamu davasının düşmesine karar verildiği tarihten itibaren beş yıl içinde önodemeye tabi bir suçu işleyen faile bu fıkra uyarınca teklif edilecek önodeme miktarı yarı oranında artırılır.”

“(6) Bu madde hükümleri, 179 uncu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçu bakımından da uygulanır. Suçun beş yıl içinde yeniden işlenmesi hâlinde fail hakkında bu suçtan dolayı önodeme hükümleri uygulanmaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

düşme kararları, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi halinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.”

MADDE 13- 5237 sayılı Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci ve ikinci cümleleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, aynı fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş ve maddenin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir.”

“Mağdurun oniki yaşını tamamlamamış olması halinde verilecek ceza, istismar durumunda on yıldan, sarkıntılık durumunda beş yıldan az olamaz.”

“(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, onaltı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun oniki yaşını tamamlamamış olması halinde verilecek ceza onsekiz yıldan az olamaz.”

MADDE 14- 5237 sayılı Kanununun 157 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir yıldan” ibaresi “iki yıldan” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 15- 5237 sayılı Kanununun 158 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş, aynı fıkrada yer alan “iki yıldan” ibaresi “üç yıldan” şeklinde, “(j) ve (k)” ibaresi “(j), (k) ve (l)” şeklinde ve “üç yıldan” ibaresi “dört yıldan” şeklinde değiştirilmiştir.

“1) Kişinin, kendisini kamu görevlisi veya banka, sigorta ya da kredi kurumlarının çalışanı olarak tanıtması veya bu kurum ve kuruluşlarla ilişkili olduğunu söylemesi suretiyle,”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(7) Ödemede bulunulması üzerine verilen kovuşturmayla yer olmadığına dair kararlar ile düşme kararları, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi hâlinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.”

MADDE 13- 5237 sayılı Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci ve ikinci cümleleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş ve maddenin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

“Mağdurun oniki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza, istismar durumunda on yıldan, sarkıntılık durumunda beş yıldan az olamaz.”

“(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on altı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza on sekiz yıldan az olamaz.”

MADDE 14- 5237 sayılı Kanununun 158 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş, fıkrada yer alan “iki yıldan yedi yıla” ibaresi “üç yıldan on yıla” şeklinde, “(j) ve (k)” ibaresi “(j), (k) ve (l)” şeklinde ve “üç yıldan” ibaresi “dört yıldan” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“1) Kişinin, kendisini kamu görevlisi veya banka, sigorta ya da kredi kurumlarının çalışanı olarak tanıtması veya bu kurum ve kuruluşlarla ilişkili olduğunu söylemesi suretiyle,”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 16- 5237 sayılı Kanununun 174 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç yıldan” ibaresi “dört yıldan” şeklinde, “maddelerin imalinde, işlenmesinde veya kullanılmasında gerekli olan malzeme ve teçhizatı ihraç eden” ibaresi “maddeleri imal etmek, işlemek veya kullanmak amacıyla, gerekli olan malzeme ve teçhizatı ithal eden, ihraç eden, satışı arz eden, başkalarına veren, nakleden, depolayan, satın alan, kabul eden veya bulunduran” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “yarı oranında” ibaresi “bir kat” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 5237 sayılı Kanununun 179 uncu maddesinin ikinci fıkrasına “idare eden kişi,” ibaresinden sonra gelmek üzere “üç aydan” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 18- 5237 sayılı Kanununun 192 nci maddesinin dördüncü fıkrasına “makamlara” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya sağlık kuruluşlarına” ibaresi ve aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu durumda kamu görevlileri ile sağlık mesleği mensuplarının 279 uncu ve 280 inci maddeler uyarınca suçu bildirme yükümlülüğü doğmaz.”

MADDE 19- 5237 sayılı Kanununun 227 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(3) Fuhşu kolaylaştırmak veya fuhşa aracılık etmek amacıyla hazırlanmış görüntü, yazı ve sözleri içeren ürünleri veren, dağıtan veya yayan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis ve ikiyüz günden ikibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 20- 5237 sayılı Kanununun 228 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir yıla kadar hapis ve” ibaresi “bir yıldan üç yıla kadar hapis ve ikiyüz günden aşağı olmamak üzere” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(3) Bu madde ile 157 nci maddede yer alan suçların, üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında; suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde verilecek ceza bir kat artırılır.”

MADDE 15- 5237 sayılı Kanununun 174 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç yıldan” ibaresi “dört yıldan” şeklinde, “maddelerin imalinde, işlenmesinde veya kullanılmasında gerekli olan malzeme ve teçhizatı ihraç eden” ibaresi “maddeleri imal etmek, işlemek veya kullanmak amacıyla, gerekli olan malzeme ve teçhizatı ithal eden, ihraç eden, satışı arz eden, başkalarına veren, nakleden, depolayan, satın alan, kabul eden veya bulunduran” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “yarı oranında” ibaresi “bir kat” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 5237 sayılı Kanununun 179 uncu maddesinin ikinci fıkrasına “idare eden kişi,” ibaresinden sonra gelmek üzere “üç aydan” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- 5237 sayılı Kanununun 192 nci maddesinin dördüncü fıkrasına “makamlara” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya sağlık kuruluşlarına” ibaresi ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu durumda kamu görevlileri ile sağlık mesleği mensuplarının 279 uncu ve 280 inci maddeler uyarınca suçu bildirme yükümlülüğü doğmaz.”

MADDE 18- 5237 sayılı Kanununun 227 nci maddesinin mülga üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(3) Fuhşu kolaylaştırmak veya fuhşa aracılık etmek amacıyla hazırlanmış görüntü, yazı ve sözleri içeren ürünleri veren, dağıtan veya yayan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis ve iki yüz günden iki bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 19- 5237 sayılı Kanununun 228 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir yıla kadar hapis ve” ibaresi “bir yıldan üç yıla kadar hapis ve iki yüz günden aşağı olmamak üzere” şeklinde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 21- 5237 sayılı Kanununun 297 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(2) Birinci fıkra kapsamı dışında kalan;

a) Firarı kolaylaştırıcı her türlü alet ve malzemeyi,

b) Her türlü saldırı ve savunma araçları ile yangın çıkarmaya yarayan malzemeyi,

c) Alkol içeren her türlü içeceği,

d) Kumar oynanmasına olanak sağlayan eşya ve malzemeyi,

e) 188 inci maddede tanımlanan suçlar saklı kalmak üzere, yeşil reçeteye tabi ilaçları,

f) Kurum idaresince incelenmek üzere alınanlar hariç, mahkemelerce yasaklanmış veya suç örgütlerini temsil eden yayın, afiş, pankart, resim, sembol, işaret, doküman ve benzeri malzemeler ile örgütsel haberleşme araçlarını,

g) Yetkili makamlarca izin verilenler hariç, ses ve görüntü almaya yarayan araçları,

ceza infaz kurumuna veya tutukevine sokan, buralarda bulunduran veya kullanan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 22- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 19 uncu maddesinin başlığı “Davanın nakli ve duruşmanın başka yerde yapılması” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Mahkeme, fiili sebepler veya güvenlik gerekçesiyle duruşmanın il sınırları içinde başka bir yerde yapılmasına karar verebilir.”

MADDE 23- 5271 sayılı Kanununun 100 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına “veya” ibaresinden sonra gelmek üzere “vücut dokunulmazlığına karşı kasten işlenen suçlar hariç olmak üzere” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 24- 5271 sayılı Kanununun 105 inci maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir. “103 üncü maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi uyarınca yapılan istemler hariç olmak üzere örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından bu süre onbeş gün olarak uygulanır.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 20- 5237 sayılı Kanununun 297 nci maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(2) Birinci fıkra kapsamı dışında kalan;

a) Firarı kolaylaştırıcı her türlü alet ve malzemeyi,

b) Her türlü saldırı ve savunma araçları ile yangın çıkarmaya yarayan malzemeyi,

c) Alkol içeren her türlü içeceği,

d) Kumar oynanmasına olanak sağlayan eşya ve malzemeyi,

e) 188 inci maddede tanımlanan suçlar saklı kalmak üzere, yeşil reçeteye tabi ilaçları,

f) Kurum idaresince incelenmek üzere alınanlar hariç, mahkemelerce yasaklanmış veya suç örgütlerini temsil eden yayın, afiş, pankart, resim, sembol, işaret, doküman ve benzeri malzemeler ile örgütsel haberleşme araçlarını,

g) Yetkili makamlarca izin verilenler hariç, ses ve görüntü almaya yarayan araçları,

ceza infaz kurumuna veya tutukevine sokan, buralarda bulunduran veya kullanan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 21- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 19 uncu maddesinin başlığı “Davanın nakli ve duruşmanın başka yerde yapılması” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Mahkeme, fiili sebepler veya güvenlik gerekçesiyle duruşmanın il sınırları içinde başka bir yerde yapılmasına karar verebilir. Bu karara karşı itiraz yolu açıktır.”

MADDE 22- 5271 sayılı Kanununun 100 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “veya” ibaresi “suçlarda veya vücut dokunulmazlığına karşı kasten işlenenler hariç olmak üzere” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 23- 5271 sayılı Kanununun 105 inci maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir. “103 üncü maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi uyarınca yapılan istemler hariç olmak üzere örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından bu süre yedi gün olarak uygulanır.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 25- 5271 sayılı Kanunun 112 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu hüküm, azami tutukluluk süresinin dolması nedeniyle verilen adli kontrol tedbirinin ihlali halinde de uygulanır.”

MADDE 26- 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendine “(madde 79, 80)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile organ veya doku ticareti (madde 91)” ibaresi ve aynı bende (12) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş, diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiş ve maddenin dokuzuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“13. Tefecilik (madde 241),”

“(9) Bu madde hükmüne göre elkoymaya ve onuncu fıkraya uyarınca kayyım atanmasına ancak hâkim karar verebilir.”

MADDE 27- 5271 sayılı Kanunun 135 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesi” ibaresi “hâkim” şeklinde, “mahkemenin” ibaresi “hâkimin” şeklinde, “mahkeme” ibareleri “hâkim” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkranın son iki cümlesi yürürlükten kaldırılmış; dördüncü fıkrasında yer alan “mahkeme” ibaresi “hâkim” şeklinde değiştirilmiş; altıncı fıkrasına “hâkim” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı” ibaresi ve aynı fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiş; sekizinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendine “(madde 79, 80)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile organ veya doku ticareti (madde 91)” ibaresi eklenmiş, aynı bendin (6) numaralı alt bendine “(madde 148, 149)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile nitelikli

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 24- 5271 sayılı Kanunun 112 nci maddesine aşağıdaki fıkraya eklenmiştir.

“(2) Birinci fıkraya hükmü, azami tutukluluk süresinin dolması nedeniyle verilen adli kontrol tedbirinin ihlali halinde de uygulanabilir. Ancak, bu durumda tutuklama süresi ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerde bir yıldan, diğer işlerde üç aydan fazla olamaz.”

MADDE 25- 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendine “(madde 79, 80)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile organ veya doku ticareti (madde 91)” ibaresi eklenmiş, aynı bendin mülga (10) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, aynı bende (12) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş, diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiş ve maddenin dokuzuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“10. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (madde 220, fıkraya üç),”

“13. Tefecilik (madde 241),”

“(9) Bu madde hükümlerine göre elkoymaya ve onuncu fıkraya uyarınca kayyım atanmasına ancak hâkim karar verebilir.”

MADDE 26- 5271 sayılı Kanunun 135 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesi” ibaresi “hâkim” şeklinde, “mahkemenin” ibaresi “hâkimin” şeklinde, “mahkeme” ibareleri “hâkim” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkranın son iki cümlesi yürürlükten kaldırılmış; dördüncü fıkrasında yer alan “mahkeme” ibaresi “hâkim” şeklinde değiştirilmiş; altıncı fıkrasına “hâkim” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı” ibaresi ve aynı fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiş; sekizinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendine “(madde 79, 80)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile organ veya doku ticareti (madde 91)” ibaresi eklenmiş, aynı bendin (6) numaralı alt bendine “(madde 148, 149)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

dolandırıcılık (madde 158)” ibaresi ve aynı bende (11) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş ve diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“Cumhuriyet savcısı kararını yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde kayıtlar derhal imha edilir.”

“12. Tefecilik (madde 241),”

MADDE 28- 5271 sayılı Kanunun 139 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesince oy birliğiyle” ibaresi “hâkim tarafından” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkranın son cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve yedinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “Uyuşturucu” ibaresi “Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediğine bakılmaksızın uyuşturucu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 29- 5271 sayılı Kanunun 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendine “(madde 79, 80)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile organ veya doku ticareti (madde 91)” ibaresi, (3) numaralı alt bendine “(madde 148, 149)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile nitelikli dolandırıcılık (madde 158)” ibaresi ve aynı bende (8) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş ve diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiştir, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasında yer alan “mahkeme” ibaresi “hâkim” şeklinde değiştirilmiştir.

“9. Tefecilik (madde 241),”

“(2) Teknik araçlarla izlemeye hâkim, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilir. Cumhuriyet savcısı tarafından verilen kararlar

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

nitelikli dolandırıcılık (madde 158)” ibaresi eklenmiş, aynı bendin mülga (9) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, aynı bende (11) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş ve diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“Cumhuriyet savcısı kararını yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde kayıtlar derhâl imha edilir.”

“9. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (madde 220, fıkra üç),”

“12. Tefecilik (madde 241),”

MADDE 27- 5271 sayılı Kanunun 139 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesince oy birliğiyle” ibaresi “hâkim tarafından” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkranın son cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve yedinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “Uyuşturucu” ibaresi “Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediğine bakılmaksızın uyuşturucu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 28- 5271 sayılı Kanunun 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendine “(madde 79, 80)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile organ veya doku ticareti (madde 91)” ibaresi, (3) numaralı alt bendine “(madde 148, 149)” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile nitelikli dolandırıcılık (madde 158)” ibaresi eklenmiş, aynı bendin mülga (6) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, aynı bende (8) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş ve diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiştir, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasında yer alan “mahkeme” ibaresi “hâkim” şeklinde değiştirilmiştir.

“6. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (madde 220, fıkra üç),”

“9. Tefecilik (madde 241),”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

yirmidört saat içinde hâkim onayına sunulur. Hâkim kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde kayıtlar derhal imha edilir.”

MADDE 30- 5271 sayılı Kanunun 191 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) İddianame veya iddianame yerine geçen belgede yer alan suçlamanın dayanağını oluşturan eylemler ve deliller ile suçlamanın hukuki nitelendirmesi anlatılır,”

MADDE 31- 5271 sayılı Kanunun 202 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “okunması” ibaresi “anlatılması” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 32- 5271 sayılı Kanunun 232 nci maddesinin üçüncü fıkrasına “Hüküm gerekçesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve varsa karşı oy gerekçesi” ibaresi eklenmiş ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) Hüküm sonucu tefhim edildikten sonra gerekçeli karar imzalanmadan, hâkim ölür veya herhangi bir sebeple kararı imzalayamayacak hâle düşerse, yeni hâkim, tefhim edilen hükme uygun olarak gerekçeli kararı bizzat yazarak imzalar. Toplu mahkemelerde böyle bir durumun gerçekleşmesi hâlinde, hüküm diğer hâkimler tarafından imzalanır ve başkan veya en kıdemli hâkim tarafından, hükmün altına diğer hâkimin imza edememesinin sebebi yazılarak imza olunur.”

MADDE 33- 5271 sayılı Kanunun 247 nci maddesinin birinci fıkrasına “Hakkındaki” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturmanın veya” ibaresi, “bu nedenle” ibaresinden sonra gelmek üzere “Cumhuriyet savcısı veya” ibaresi, ikinci fıkrasına “dolayı” ibaresinden sonra

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(2) Teknik araçlarla izlemeye hâkim, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilir. Cumhuriyet savcısı tarafından verilen kararlar yirmi dört saat içinde hâkim onayına sunulur. Hâkim kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde kayıtlar derhâl imha edilir.”

MADDE 29- 5271 sayılı Kanunun 191 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) İddianame veya iddianame yerine geçen belgede yer alan suçlamanın dayanağını oluşturan eylemler ve deliller ile suçlamanın hukuki nitelendirmesi anlatılır,”

MADDE 30- 5271 sayılı Kanunun 202 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “okunması” ibaresi “anlatılması” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 31- 5271 sayılı Kanunun 232 nci maddesinin üçüncü fıkrasına “Hüküm gerekçesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve varsa karşı oy gerekçesi” ibaresi eklenmiş ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) Hüküm sonucu tefhim edildikten sonra gerekçeli karar imzalanmadan, hâkim ölür veya herhangi bir sebeple kararı imzalayamayacak hâle düşerse, yeni hâkim, tefhim edilen hükme uygun olarak gerekçeli kararı bizzat yazarak imzalar. Toplu mahkemelerde böyle bir durumun gerçekleşmesi hâlinde, hüküm diğer hâkimler tarafından imzalanır ve başkan veya en kıdemli hâkim tarafından, hükmün altına diğer hâkimin imza edememesinin sebebi yazılarak imza olunur.”

MADDE 32- 5271 sayılı Kanunun 247 nci maddesinin birinci fıkrasına “Hakkındaki” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturmanın veya” ibaresi, “bu nedenle” ibaresinden sonra gelmek üzere “Cumhuriyet savcısı veya” ibaresi, ikinci fıkrasına “dolayı” ibaresinden sonra

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

gelmek üzere “soruşturma veya” ibaresi, “olan” ibaresinden sonra gelmek üzere “şüpheli veya” ibaresi, “yetkili” ve “ise,” ibarelerinden sonra gelmek üzere “Cumhuriyet savcısı veya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 34- 5271 sayılı Kanunun 248 inci maddesinin birinci fıkrasına “sanığın” ibaresinden sonra gelmek üzere “Cumhuriyet savcısına başvurmasını veya” ibaresi ve “orantılı olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi veya” ibaresi eklenmiş; ikinci fıkrasının (a) bendine (16) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş, diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiş; üçüncü fıkrasına “ilânına” ibaresinden sonra gelmek üzere “sulh ceza hâkimince veya” ibaresi eklenmiş ve altıncı fıkrasında yer alan “Mahkeme” ibaresi “Sulh ceza hâkimi veya mahkeme” şeklinde değiştirilmiştir.

“17. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 310, 311, 312, 313),”

MADDE 35- 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin başlığı “Uzlaştırma” şeklinde değiştirilmiş; maddenin birinci fıkrasının (b) bendine mevcut (2) ve (3) numaralı alt bentlerinden sonra gelmek üzere sırasıyla aşağıdaki alt bentler eklenmiş ve diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş; üçüncü fıkrasında yer alan “etkin pişmanlık hükümlerine yer verilen suçlar ile” ibaresi yürürlükten kaldırılmış; dördüncü fıkrasında yer alan “halinde, Cumhuriyet savcısı veya talimatı üzerine adli kolluk görevlisi” ibaresi “ve kamu davası açılması için yeterli şüphenin bulunması halinde, dosya uzlaştırma bürosuna gönderilir. Büro tarafından görevlendirilen uzlaştırmacı” şeklinde ve “Cumhuriyet savcısı” ibaresi “Uzlaştırmacı,” şeklinde değiştirilmiş; dokuzuncu fıkrası yürürlükten kaldırılmış; onbirinci ve

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

gelmek üzere “soruşturma veya” ibaresi, “olan” ibaresinden sonra gelmek üzere “şüpheli veya” ibaresi, “yetkili” ve “ise,” ibarelerinden sonra gelmek üzere “Cumhuriyet savcısı veya” ibaresi ve aynı fıkranın (a) bendine “gazete ile” ibaresinden sonra gelmek üzere “şüpheli veya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 33- 5271 sayılı Kanunun 248 inci maddesinin birinci fıkrasına “sanığın” ibaresinden sonra gelmek üzere “Cumhuriyet savcısına başvurmasını veya” ibaresi ve “orantılı olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi veya” ibaresi eklenmiş; ikinci fıkrasının (a) bendine (16) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş, diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiş; üçüncü fıkrasına “ilânına” ibaresinden sonra gelmek üzere “sulh ceza hâkimince veya” ibaresi eklenmiş ve altıncı fıkrasında yer alan “Mahkeme” ibaresi “Sulh ceza hâkimi veya mahkeme” şeklinde değiştirilmiştir.

“17. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 310, 311, 312, 313),”

MADDE 34- 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin başlığı “Uzlaştırma” şeklinde değiştirilmiş; maddenin birinci fıkrasının (b) bendine mevcut (2) ve (3) numaralı alt bentlerinden sonra gelmek üzere sırasıyla aşağıdaki alt bentler eklenmiş ve diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş; üçüncü fıkrasında yer alan “etkin pişmanlık hükümlerine yer verilen suçlar ile” ibaresi madde metninden çıkarılmış; dördüncü fıkrasında yer alan “halinde, Cumhuriyet savcısı veya talimatı üzerine adli kolluk görevlisi” ibaresi “ve kamu davası açılması için yeterli şüphenin bulunması hâlinde, dosya uzlaştırma bürosuna gönderilir. Büro tarafından görevlendirilen uzlaştırmacı” şeklinde ve “Cumhuriyet savcısı” ibaresi “Uzlaştırmacı,” şeklinde değiştirilmiş; dokuzuncu fıkrası yürürlükten kaldırılmış; onbirinci ve onikinci

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

onikinci fıkralarında yer alan “Cumhuriyet savcısı” ibaresi “Uzlaştırma bürosu” şeklinde değiştirilmiş; onbeşinci ve yirmibirinci fıkralarında yer alan “Cumhuriyet savcısına” ibareleri “uzlaştırma bürosuna” şeklinde değiştirilmiş ve onbeşinci fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş; yirmiikinci fıkrasının birinci cümlesi ile yirmidördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“3. Tehdit (madde 106, birinci fıkra),”

“5. Hırsızlık (madde 141),

6. Dolandırıcılık (madde 157),”

“c) Mağdurun veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması koşuluyla, suça sürüklenen çocuklar bakımından ayrıca, üst sınırı üç yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar.”

“Uzlaştırma bürosu soruşturma dosyasını, raporu ve varsa yazılı anlaşmayı Cumhuriyet savcısına gönderir.”

“Uzlaştırmacıya Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen tarife göre ücret ödenir.”

“(24) Her Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde uzlaştırma bürosu kurulur ve yeteri kadar Cumhuriyet savcısı ile personel görevlendirilir. Uzlaştırmacılar, avukatların veya hukuk eğitimi görmüş kişilerin yer aldığı, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen uzlaştırmacı listelerinden görevlendirilir. Uzlaştırmacı, hazırladığı raporu, tutanakları ve varsa yazılı anlaşmayı büroya gönderir. Uzlaştırma süreci sonunda soruşturma dosyaları, uzlaştırma bürosunda görevli Cumhuriyet savcılığı tarafından sonuçlandırılır.”

“(25) Uzlaştırmacıların nitelikleri, eğitimi, sınavı, görev ve sorumlulukları, denetimi, eğitim verecek kişi, kurum ve kuruluşların nitelikleri ve denetimleri ile uzlaştırmacı sicili, uzlaştırmacılar ve eğitim kurumlarının listelerinin düzenlenmesi, Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde kurulan uzlaştırma bürolarının çalışma usul ve esasları, uzlaştırma teklifi ile müzakere usulü, uzlaştırma anlaşması ve raporda yer alacak konular ile uygulamaya dair diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

fıkralarında yer alan “Cumhuriyet savcısı” ibaresi “Uzlaştırma bürosu” şeklinde değiştirilmiş; onbeşinci ve yirmibirinci fıkralarında yer alan “Cumhuriyet savcısına” ibareleri “uzlaştırma bürosuna” şeklinde değiştirilmiş ve onbeşinci fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş; yirmiikinci fıkrasının birinci cümlesi ile yirmidördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“3. Tehdit (madde 106, birinci fıkra),”

“5. Hırsızlık (madde 141),

6. Dolandırıcılık (madde 157),”

“c) Mağdurun veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması koşuluyla, suça sürüklenen çocuklar bakımından ayrıca, üst sınırı üç yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar.”

“Uzlaştırma bürosu soruşturma dosyasını, raporu ve varsa yazılı anlaşmayı Cumhuriyet savcısına gönderir.”

“Uzlaştırmacıya Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen tarife göre ücret ödenir.”

“(24) Her Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde uzlaştırma bürosu kurulur ve yeteri kadar Cumhuriyet savcısı ile personel görevlendirilir. Uzlaştırmacılar, hukuk fakültesi mezunlarının yer aldığı, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen uzlaştırmacı listelerinden görevlendirilir. Uzlaştırmacı, hazırladığı raporu, tutanakları ve varsa yazılı anlaşmayı büroya gönderir. Uzlaştırma süreci sonunda soruşturma dosyaları, uzlaştırma bürosunda görevli Cumhuriyet savcılığı tarafından sonuçlandırılır.”

“(25) Uzlaştırmacıların nitelikleri, eğitimi, sınavı, görev ve sorumlulukları, denetimi, eğitim verecek kişi, kurum ve kuruluşların nitelikleri ve denetimleri ile uzlaştırmacı sicili, uzlaştırmacılar ve eğitim kurumlarının listelerinin düzenlenmesi, Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde kurulan uzlaştırma bürolarının çalışma usul ve esasları, uzlaştırma teklifi ile müzakere usulü, uzlaştırma anlaşması ve raporda yer alacak konular ile uygulamaya dair diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 36- 5271 sayılı Kanunun 254 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “uzlaştırma işlemleri” ibaresi “kovuşturma dosyası, uzlaştırma işlemlerinin” şeklinde ve “göre, mahkeme tarafından yapılır.” ibaresi “göre yerine getirilmesi için uzlaştırma bürosuna gönderilir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 37- 5271 sayılı Kanunun 307 nci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Direnme kararları, kararına direnilen daireye gönderilir. Daire, mümkün olan en kısa sürede direnme kararını inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderir. Direnme üzerine Yargıtay Ceza Genel Kurulunca verilen kararlara karşı direnilemez.”

MADDE 38- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 33 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları ile diğer kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde kalan tutuklu ve hükümlülerle ilgili olarak ceza infaz kurumlarında düzenlenen tutanaklara, ilgili görevlinin açık kimliği yerine sadece sicil numarası yazılır. Bu kapsamdaki kurum görevlilerinin ifadesine başvurulması halinde çıkarılan davetiye veya çağrı kâğıdı görevlinin işyeri adresine tebliğ edilir. Bu kişilere ait ifade ve duruşma tutanaklarında adres olarak sadece işyeri adresi gösterilir.”

MADDE 39- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- (1) Bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen kararlara ilgili Yargıtay ceza daireleri tarafından verilen bozma kararları üzerine mahkemelerce verilen direnme kararları, kararına direnilen daireye gönderilir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 35- 5271 sayılı Kanunun 254 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “uzlaştırma işlemleri” ibaresi “kovuşturma dosyası, uzlaştırma işlemlerinin” şeklinde ve “göre, mahkeme tarafından yapılır.” ibaresi “göre yerine getirilmesi için uzlaştırma bürosuna gönderilir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 36- 5271 sayılı Kanunun 307 nci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Direnme kararları, kararına direnilen daireye gönderilir. Daire, mümkün olan en kısa sürede direnme kararını inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderir. Direnme üzerine Yargıtay Ceza Genel Kurulunca verilen kararlara karşı direnilemez.”

MADDE 37- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 33 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları ile diğer kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde kalan tutuklu ve hükümlülerle ilgili olarak ceza infaz kurumlarında düzenlenen tutanaklara, ilgili görevlinin açık kimliği yerine sadece sicil numarası yazılır. Bu kapsamdaki kurum görevlilerinin ifadesine başvurulması hâlinde çıkarılan davetiye veya çağrı kâğıdı görevlinin işyeri adresine tebliğ edilir. Bu kişilere ait ifade ve duruşma tutanaklarında adres olarak sadece işyeri adresi gösterilir.”

MADDE 38- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- (1) Bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen kararlara ilgili Yargıtay ceza daireleri tarafından verilen bozma kararları üzerine mahkemelerce verilen direnme kararları, kararına direnilen daireye gönderilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtay Ceza Genel Kurulunda bulunan dosyalar kararına direnilen daireye gönderilir.

(3) Daire, mümkün olan en kısa sürede direnme kararını inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderir.”

MADDE 40- 25/5/2005 tarihli ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“k) Akıl hastalığı nedeniyle hükmedilen güvenlik tedbirlerine ilişkin kararlar,”

MADDE 41- 5352 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Türk vatandaşları hakkında yabancı ülke mahkemeleri tarafından verilerek kesinleşmiş ve Türk kanunlarına göre suç sayılan fiillerden dolayı ceza veya güvenlik tedbirlerine ilişkin mahkûmiyet kararları adli sicilde bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu mahkûmiyet kararlarının adli sicile kaydedilmesi ve hak mahrumiyeti doğurması için Türk Ceza Kanununun 17 nci maddesi uyarınca tanınması gerekir. Mahsus sicildeki kayıtlar, 13 üncü maddenin birinci fıkrasına göre verilebilir ve 12 ncı maddeye göre silinir.”

MADDE 42- 5352 sayılı Kanunun 12 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Akıl hastalığı nedeniyle hükmedilen güvenlik tedbirlerine ilişkin kayıtlar, infazının tamamlanmasıyla tamamen silinir.”

MADDE 43- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 341 inci maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “binbeşyüz” ibareleri “beşbin” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak manevi tazminat davalarında verilen kararlara karşı, miktar veya değere bakılmaksızın istinaf yoluna başvurulabilir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtay Ceza Genel Kurulunda bulunan dosyalar kararına direnilen daireye gönderilir.

(3) Daire, mümkün olan en kısa sürede direnme kararını inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderir.”

MADDE 39- 25/5/2005 tarihli ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“k) Akıl hastalığı nedeniyle hükmedilen güvenlik tedbirlerine ilişkin kararlar,”

MADDE 40- 5352 sayılı Kanunun 12 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Akıl hastalığı nedeniyle hükmedilen güvenlik tedbirlerine ilişkin kayıtlar, infazının tamamlanmasıyla tamamen silinir.”

MADDE 41- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 341 inci maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “binbeşyüz” ibareleri “üç bin” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak manevi tazminat davalarında verilen kararlara karşı, miktar veya değere bakılmaksızın istinaf yoluna başvurulabilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 44- 6100 sayılı Kanunun 362 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile ikinci fıkrasında yer alan “yirmibeşbin” ibareleri “ellibin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 45- 6100 sayılı Kanunun 373 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “Yargıtay Hukuk Genel Kurulunca yapılır.” ibaresi “kararına direnilen dairece yapılır. Direnme kararı öncelikle incelenir. Daire, direnme kararını yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna gönderir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 46- 6100 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Parasal sınırların artırılması

EK MADDE 1- (1) 200 üncü, 201 inci, 341 inci, 362 nci ve 369 uncu maddelerdeki parasal sınırlar her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların; o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların on Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz.

(2) 200 üncü ve 201 inci maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında hukuki işlemin yapıldığı, 341 inci ve 362 nci maddelerdeki parasal sınırların uygulamasında davanın açıldığı ve 369 uncu maddedeki parasal sınırın uygulanmasında temyize başvurulduğu tarihteki miktar esas alınır.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 42- 6100 sayılı Kanunun 362 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile ikinci fıkrasında yer alan “yirmibeşbin” ibareleri “elli bin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 43- 6100 sayılı Kanunun 373 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “Yargıtay Hukuk Genel Kurulunca yapılır.” ibaresi “kararına direnilen dairece yapılır. Direnme kararı öncelikle incelenir. Daire, direnme kararını yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna gönderir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 44- 6100 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Parasal sınırların artırılması

EK MADDE 1- (1) 200 üncü, 201 inci, 341 inci, 362 nci ve 369 uncu maddelerdeki parasal sınırlar her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların; o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların on Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz.

(2) 200 üncü ve 201 inci maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında hukuki işlemin yapıldığı, 341 inci ve 362 nci maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında davanın açıldığı ve 369 uncu maddedeki parasal sınırın uygulanmasında temyize başvurulduğu tarihteki miktar esas alınır.”

MADDE 45- 6100 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- (1) Bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen kararlarla ilgili Yargıtay hukuk daireleri tarafından verilen bozma kararları üzerine mahkemelerce verilen direnme kararları, kararına direnilen daireye gönderilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 47- Ekli (1) ve (2) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) ve (II) sayılı cetvelinin Adalet Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla hükme bağlanmış olmakla beraber henüz kesinleşmemiş olan dosyalarda, uzlaştırma kapsamının genişlediğinden bahisle bozma kararı verilemez.

(2) Ceza Muhakemesi Kanununun 253 üncü maddesine ilişkin yönetmelik bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç altı ay içinde çıkarılır ve yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç altı ay içinde uzlaştırmacı listeleri oluşturulur. Adalet Bakanlığı tarafından bu listelere uygun uzlaştırmacı görevlendirmesi amacıyla bir ilan yapılır. İlan yapılıncaya kadar, Ceza Muhakemesi Kanununun 253 üncü maddesinde bu Kanunla yapılan değişiklik öncesinde öngörülen usule göre belirlenen uzlaştırmacılardan görevlendirme yapılmasına devam olunur ve bu uzlaştırmacılar görevlerini tamamlar.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtay Hukuk Genel Kurulunda bulunan dosyalar kararına direnilen daireye gönderilir.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtay Hukuk Genel Kurulunda bulunan ve 30/1/1950 tarihli ve 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun geçici 2 nci maddesi uyarınca ilgili daire tarafından incelenen dosyalar kararına direnilen daireye yeniden gönderilmez.

(4) Daire, mümkün olan en kısa sürede direnme kararını inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir; görmezse dosyayı Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna gönderir.”

MADDE 46- Ekli (1) ve (2) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) ve (II) sayılı cetvelinin Adalet Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Ceza Muhakemesi Kanununun 253 üncü maddesine ilişkin yönetmelik bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç altı ay içinde çıkarılır ve yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç altı ay içinde uzlaştırmacı listeleri oluşturulur. Adalet Bakanlığı tarafından bu listelere uygun uzlaştırmacı görevlendirmesi amacıyla bir ilan yapılır. İlan yapılıncaya kadar, Ceza Muhakemesi Kanununun 253 üncü maddesinde bu Kanunla yapılan değişiklik öncesinde öngörülen usule göre belirlenen uzlaştırmacılardan görevlendirme yapılmasına devam olunur ve bu uzlaştırmacılar görevlerini tamamlar.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 48- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 49- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 47- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 48- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Binali Yıldırım

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

N. Canikli

Başbakan Yardımcısı

Y. T. Türkeş

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. B. Sayan Kaya

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

M. Müezzinoğlu

Ekonomi Bakanı

N. Zeybekci

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

F. Çelik

Kalkınma Bakanı

L. Elvan

Millî Eğitim Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

M. Şimşek

Başbakan Yardımcısı

V. Kaynak

Avrupa Birliği Bakanı

Ö. Çelik

Çevre ve Şehircilik Bakanı

M. Özhaseki

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

B. Albayrak

Gümrük ve Ticaret Bakanı

B. Tüfenkci

Kültür ve Turizm Bakanı

N. Avcı

Millî Savunma Bakanı

F. Işık

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı V.

İ. Yılmaz

Dışişleri Bakanı

M. Çavuşoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

S. Soylu

Maliye Bakanı

N. Ağbal

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı V.

N. Ağbal

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METNE EKİLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU: ADALET BAKANLIĞI
TEŞKİLATI: MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(MESLEK MENSUPLARI)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAMI
Daire Başkanı	1	1	1
Tetkik Hâkimi	1	3	3
Tetkik Hâkimi	2	3	3
Tetkik Hâkimi	3	4	4
TOPLAM		11	11

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU: ADALET BAKANLIĞI
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAMI
GİH	Şube Müdürü	1	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	4	4
	TOPLAM		13	13

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE EKLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : ADALET BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

**İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(MESLEK MENSUPLARI)**

UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAMI
Daire Başkanı	1	1	1
Tetkik Hâkimi	1	3	3
Tetkik Hâkimi	2	3	3
Tetkik Hâkimi	3	4	4
TOPLAM		11	11

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : ADALET BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAMI
GİH	Şube Müdürü	1	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	4	4
	TOPLAM		13	13